

Upravnstvo: Ljubljana, Puccinijska
ulica 6 — Telefon št. 21-22, 21-23,
21-24

Posredni oddelki: Ljubljana, Puccinijska
ulica 6 — Telefon št. 21-22, 21-23
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42
Računi pri post. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749

IZJAVNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
v št. št. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

JUTRO

Izjave vsak dan razen ponedeljke
Naročnina snaga mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijska ulica št. 6.
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

I successi degli apparecchi dell'Asse

La caccia germanica ha abbattuto undici velivoli inglesi — Bombardieri italiani hanno nuovamente attaccato la base di Alessandria — Un incrociatore nemico colpito

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 10 febbraio 1942-XX il seguente bollettino di guerra N. 619:

Nella Regione di Ain El Gazala scontri di elementi avanzati si sono risolti a nostro vantaggio.

Formazioni aeree hanno battuto grosse colonne avversarie di automezzi; gran numero di questi risulta distrutto.

In una serie di vittoriosi combattimenti la caccia germanica ha abbattuto undici apparecchi inglesi senza subire perdite.

Sono continuate le azioni dell'arma aerea tedesca contro l'Isola di Malta. Bombardieri italiani hanno rinnovato con successo, nella notte sul 9, l'attacco della base di Alessandria.

Velivoli avversari hanno bombardato talune località della Grecia causando il crollo di alcuni edifici civili; fra la popolazione ellenica sono segnalati undici morti e undici feriti.

Una nostra pattuglia di aerosiluranti, raggiunto nel Mediterraneo orientale un convoglio nemico scortato, ha colpito un incrociatore pesante.

Uspehi osnih letal

Nemški lovci so sestrelili 11 angleških letal — Italijanski bombniki so ponovno napadli oporišče v Aleksandriji — Sovražna križarka zadeta

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 10. februarja naslednje 619. vojno poročilo:

V pokrajini Ain el Gazala so se spopadi prednjih straž zaključili za nas ugodno.

Letalski oddelki so obstrlevali močne sovražne kolone avtomobilskih vozil, katerih je bilo mnogo uničenih.

Nemški lovci so v več zmagovitih spopadih 11 angleških letal v zraku sestrelili brez lastnih izgub.

Nadaljevali so se napadi nemških letalskih sil na otok Malta, italijanski bombniki pa so z uspehom ponovili v noči 9. t. m. napad na oporišče v Aleksandriji.

Sovražna letala so bombardirala nekatere kraje v Grčiji in porušila nekaj civilnih stavb; med grškimi prebivalstvom je bilo 11 ljudi ubitih in 11 ranjenih.

Skupina naših torpednih letal je v vzhodnem delu Sredozemlja dosegla spremljan sovražni konvoj in zadela težko križarko.

Nove sovjetske izgube

16 sovražnikovih tankov uničenih — Uspešne letalske akcije na Krimu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 10. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je izdalo naslednje vojno poročilo:

Na vzhodnem bojišču je sovražnik v nadaljnjih borbah zopet utrpel hude izgube. Naši napadi so se končali z lokalnimi uspehi. 16 sovražnikovih tankov je bilo uničenih. Letalstvo je podpiralo obrambne operacije vojske z učinkovitimi akcijami bombnikov in strmoglavnih letal in je z dobrim uspehom napadalo prevozna sredstva v vzhodnem delu Krima.

Na petrograjski fronti so se izjalovili ponovni napadi močnih sovražnikovih sil. Topništvo je uspešno obstrlevalo vojaško važne objekte v Kronštatu, 25. virmberška motorizirana pehotna divizija in virmberška legija sta se posebno odlikovali, ko sta uspešno zavrnili uspešne sovražnikove napade.

Kakor je bilo že objavljeno v posebnem poročilu, so nemške podmornice potopile na Atlantiku 8 sovražnikovih trgovskih ladij s skupaj 50.500 br. reg. tonami in 1 korveto, dočim je bila druga ameriška ladja resno poškodovana s torpednim zadetkom. Šest trgovskih parnikov s skupaj 34.500 tonami je bilo potopljenih ob severno-ameriški obali.

V severni Afriki na obeh straneh izvidniško delovanje. Oddelki nemških bombnikov in strmoglavnih letal so v močnem spremstvu bojnih letal bombardirali sovražnikove motorizirane kolone, oskrbovalna oporišča v Marmariki in v severnem delu Egipta. Na letališčih na tem področju so bila tri sovražnikova letala uničena. V vzhodnem delu Sredozemskega morja so zapadno od Marsa Matruha nemški bombniki napadli s posebnim uspehom močno zaščiteni britanski konvoj. Ena lahka kri-

žarka, en rušilec in dve veliki transportni ladji sta bili od direktnih bombnih zadetkov resno poškodovani in sta bržkone izgubljeni.

Cripps o angleškem prijateljstvu z boljševiki

Kim, 10. febr. s. Bivši angleški veleposlanik v Moskvi Stafford Cripps je imel v Bristolu govor, v katerem je med drugim dejal:

Radi bi, da bi se naši ameriški prijatelji zavedli dejstva, da ne gre predolgo odlašati z odločitvijo glede vprašanj evropske obnove, če hočejo pri njej sodelovati. Vsaka zamuda bi lahko povečala sumničenja med Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo, ki še niso popolnoma izginila, ker so zgodovinsko utemeljena.

Cripps se je nato pritoževal, ker v Angliji očitno ni smisla za nujnost. Vse tako kaže, je izjavil, kadar, da bi bili mi gledalci namestu igralci.

Posebej se je dotaknil tudi angleško-sovjetskih odnosov in dejal, da ne verjame niti on sam, da bi bila Anglija v splošnem rezervirana glede želja, da bi se ustvarilo integralno prijateljstvo in sodelovanje s Sovjetsko zvezo, vendar pa so se ljudje, ki gledajo na to vprašanje z vidika starega strahu. Tem ljudem se ne sme dovoliti, da bi vplivali na naše odnose z Rusijo v negativnem smislu. Ali bomo z Rusijo združeno delovali za obnovo Evrope ali pa bomo svet znova potisnili v kaos. Eden izmed razlogov za moj povratek v Anglijo, je dejal, je bil prav ta, da nujno potrebo tega sodelovanja z Rusijo dopovem angleškemu narodu.

Nov val vznemirjenja v Ameriki

Ameriška javnost spoznava nezadostnost obrambnih ukrepov

Stockholm, 10. febr. s. »Svenska Dagbladet« beleeži v poročilu iz New Yorka, da je zaje ameriško javnost nov val vznemirjenja. Listi opozarjajo na resnost sedanje časa, kakor tudi, da bo treba potrošnja še v marsikateri omejitvi in podvzeti še mnogo obrambnih ukrepov. »New York Times« pravi v svojem komentarju o splošnem položaju: Med tem ko se rušijo zgodovinske obrambne postojanke na Pacifiku kakor drevje, ki ga podira vihar, in med tem ko Hitler pripravlja novo veliko ofenzivo, ki se lahko konča s katastrofalnimi posledicami za zaveznike, je bila ameriška proizvodnja doslej nezadostna in neprikladna. Mnogo drugih listov pesimistično presoja položaj in njeveve morebitne posledice, ki bi utegnile nastati glede na končni rezultat vojne. V listih so se pojavili tudi protesti proti nepopularnosti Rooseveltove žene. Listi zahtevajo, da se umakne s položaja organizatorke civilne obrambne službe, skupno s svojim štabom.

sadih. Šele v tem primeru bodo Zedinjene države kos razvoju položaja.

Uvedba smrtnih kazni v Severni Ameriki

Stockholm, 10. febr. d. Iz Washingtona javljajo, da je ameriški predsednik Roosevelt za čas sedanje vojne zopet uvedel smrtno kazen v procesih, ki se obravnava pred vojnimi sodišči.

Sestanek Salazarja s Suerjem

Madrid, 10. febr. d. Iz poučenih krogov je zvedel dopisnik polslužbene nemške poročevalske agencije, da bo v najkrajšem času prišlo do sestanka predsednika portugalske vlade Salazarja in španskega zunanjega ministra Suerja. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da se bo Salazar sestel s španskim zunanjim ministrom v Sevilli in sicer v znamenitem Alcazarju. Dan sestanka je še tajej, verjetno pa je, da bo do njega prišlo še ta teden. Po nekaterih govoricah naj bi prišlo tudi do sestanka Salazarja z generalom Franco, vendar se zde te domneve docela neutemeljene. Ni verjetno, da bi general Franco prišel v andaluzijsko prestolnico. Tudi o predmetu razgovorov v Sevilli se čuva najstrožja diskretnost.

Obnovite naročnino!

SINGAPUR RESNO OGROŽEN

Japonci so zavzeli eno izmed glavnih letališč na singapurskem otoku

Tokio, 10. febr. (Domei.) Japonški glavni stan je v torek opoldne v posebnem komunikacijah objavil, da so japonske armadne sile, ki razbijajo sovražnikov odpor na singapurskem otoku, 9. februarja ob 10. dopoldne popolnoma zasedle letališče Tengah, ki je eno izmed glavnih britanskih letalskih oporišč na singapurskem otoku.

Tokio, 10. febr. (Domei.) S singapurskega bojišča javljajo, da japonske čete, ki so uspešno prekorale Johorski preliv, nadaljujejo svojo ofenzivo ter v sodelovanju z letalskimi silami in topništvom prebijajo sovražnikovo obrambno črto. Kakor je očitno že kratko javljeno, so sprednji japonski oddelki že v celoti zasedli letališče Tengah na singapurskem otoku, ki je bilo že večeraj dopoldne čvrsto v japonskih rokah. Te čete nadaljujejo sedaj prodiranje na črti reke Tengah — vzhodna obala. Na letališču Tengah so japonske čete zaplenile 10 sovražnikovih letal in 2 protiletalski topniški bateriji.

Nadaljnja japonska izkrcanja

Singhaj, 10. febr. d. Poročila s singapurskega bojišča, ki so v torek zjutraj dospela v Singhaj, kažejo, da se je japonskim četam posrečilo izkrcati se na singapurskem otoku tudi vzhodno od nasipa, ki že preko Johorske ožine singapurski otok z Malajo. Japonska poročila javljajo iz Johore Bahruja, da so se japonske čete po izkrcanju tudi že čvrsto utrdile na osvojenem terenu tako, da se sedaj japonski napad proti britanskim postojankam ob pričetku johorskega nasipa nadaljuje tako z zapadne kakor tudi z vzhodne strani. Kmalu po izkrcanju so japonske čete uničile že več britanskih bunkerjev. Napredovanje japonskih čet napreduje z naraščajočo odločnostjo.

Tokio, 10. febr. (Domei.) Iz Johore Bahruja javljajo, da so se po izkrcanju prvih oklopnih enic japonskih udarnih oddelkov v odseku zapadne obale singapurskega otoka nato izkrcali tudi že nadaljnji japonski oddelki na vzhodni obali nasipa, ki spaja singapurski otok z Johore Bahrujem. Nadaljnje japonske čete so se izkrcale tudi v odseku vzhodno od neke neimenovane reke.

Tokio, 1. 0febr. s. Japonci so se, kakor znano polastili otoka Balaula na vzhodnem koncu Johorske ožine. Otok je dolg 8 in širok približno 2 km. Na otoku je bilo razvrščenih nekaj najtežjih topov.

Nekaj podrobnosti o japonskem izkrcanju

Tokio, 10. febr. s. »Jomuri« objavlja poročilo izpred Singapura z nekaj podrobnostmi o prvem izkrcanju japonskih oddelkov na singapurskem otoku. Sredi temne noči so napadali oddelki z mnogimi malimi ladnjami krenili prot singapurskemu otoku, ki ga je medtem topništvo pričelo silno obstrlejevati. Proti polnoči so japonske letalske sile hudo bombardirale vse postojanke na singapurskem otoku. Ladje so se počasi približevale otoku in so na njem pristale kljub silni sovražni obrambi. Točno ob 1.50 so napadali oddelki z raketaami sporečili poveljstvu na obali Malajskega polotoka, da se jim je izkrcanje posrečilo.

Singhaj, 10. febr. d. O izkrcanju prvih japonskih oddelkov na singapurskem otoku so se zvedele iz britanskih virov še naslednje podrobnosti:

Japonske čete so prekorale Johorski preliv s pomočjo posebnih čolnov in so dosegle breg singapurskega otoka na severno-zapadni obali med krajem Sungai Kranji in Pasir Labo. Izkrcanje japonskih čet je bilo izvršeno v nedeljo med 23. in ponedeljkom ob 1. zjutraj. Pred izkrcavalnimi operacijami je japonsko topništvo več ur silovito obstrlejevalo obalo singapurskega otoka. Obstrlejevanje se je pričelo takoj ob mraku in je trajalo, dokler niso japonski oddelki s čolni pričeli prečiti Johorski preliv. Ogenj japonskega topništva je udaril, kovito podpiralo tudi japonsko letalstvo, ki je rušilo britanske obrambne naprave z velikimi silami. Britansko uradno poročilo, objavljeno v Singajuru v ponedeljek zvečer, priznava, da so se britanske čete na nekaterih mestih singapurskega otoka že umaknile pred japonskim pritiskom in da je japonskim četam na raznih točkah uspelo razbiti prvotno zasedeni teren. Britansko poročilo sicer govori o polzkusih britanskih čet, da bi uničile izkrcane japonske oddelke, pripominja pa, da rezultati teh britanskih akcij niso znani. Japonsko letalstvo še vedno z velikimi silami podpira akcije japonskih tankov in udarnih čet, ki potiskajo britansko obrambno črto zmerom dalje proti jugu.

Singapursko pomorsko oporišče razdejano

Bangkok, 10. febr. s. Iz Singapura poročajo, da je bilo tamkajšnje pomorsko oporišče razdejano. Skladišča pogonskih sredstev in drugih vojnih potrebščin so bila porušena in petroleji gori. Veliki plavalci dok, v katerem so imele prostora tudi oklopnice po 35.000 ton, se je potopil.

General Perceval poveljnik singapurske trdnjave, je to tudi službeno objavil. V svojem komunikatu je izjavil, da Singapur, na kot oporišče brodov na vzhodni Aziji, ne več japonske je sedaj obkoljena trdnjava, ki jo je treba braniti do skrajnosti.

Silni topniški dvoboj, ki se je obnovil v nedeljo dopoldne, je trajal tudi večer ves dan. Še moči ob 23.45 je bilo v Singajuru

jasno slišati grmenje topov na severni obali otoka.

Potopljena angleška topniška ladja

Johore Bahru, 10. febr. s. Japonsko topništvo je potopilo britansko topniško ladjo, ki je bila zadržana v luči Selectaru.

Preciznost japonskega topništva

Tokio, 10. febr. (Domei.) Sultan države Johore, ki se je tik pred pričetkom poslednjih japonskih vojaških operacij proti Singajuru zatekel pod japonsko zaščito v Batu Pahat, je japonskim vojnim poročevalcem izjavil, da posebno občuduje preciznost japonskega topništva, ki pri obstrlejevanju britanskih postojank v Johore Bahruju ni prav nič poškodovalo kraljevske palače, stoječe prav sredi mesta. Navzlic temu, da so se za Johore Bahru bile zelo ogorčene borbe, je prestolnica johorske države le sorazmerno malo trpele.

V Birmi

Singhaj, 10. febr. s. Iz Ranguna poročajo, da so skupine japonskih bombnikov v nedeljo ponoči že petič napadle letališče severno od Ranguna.

Tokio, 10. febr. s. Agencija Domei poroča, da so se japonsko poveljstvo in moulmeinske krajevne oblasti sporazumeli, da se v Moulmeinu ustanovi poseben policijski zbor. Življenje v Moulmeinu se že normalizira.

Singhaj, 10. febr. d. Kakor poročajo iz Ranguna, je po mnenju odločujočih krogov v prestolnici Birme obramba mesta docela nezadostna. Verjetno je, da bodo Britanci Rangun sicer še nekaj časa branili, toda vse kaže, da se bo do upravne oblasti že sedaj preselile na varnejše mesto. Rangunski guverner je že odredil, da se morajo tudi vsa podjetja, katerih poslovanje ni nujno navezano na Rangun, čim prej izseliti.

V Nizozemski Indiji

Singhaj, 10. febr. s. Iz Batavije poročajo, da nameravajo iz Surabaje japonske izseliti vse civilno prebivalstvo. Položaj postaja zmerom resnejši, ker so pričeli japonski bombniki vedno huje napadati obe mesti.

Tokio, 10. febr. s. Agencija Domei poroča, da so japonska mornariška letala potopila veliko sovražno ladjo v Gasparski ožini, južnozhodno od Sumatre. Ladja je bila na poti proti jugu in jo je spremljal rušilec.

Singhaj, 10. febr. d. V mornariškem glasniku Nizozemske Vzhodne Indije »Zem-macht« obravnava načelnik mornariške informacijske službe Guispel tako zvano infiltracijsko taktiko, ki so se je japonske čete doslej s tolikim uspehom posluževale v svojih akcijah v Malaji. Nizozemsko-indijski vojaški strokovnjak zatrjuje v zvezi s tem, da se mora tudi nizozemska obramba učiti od izkušenj v Malaji, ker je na ozemlju Nizozemske Vzhodne Indije baš ob strateško važnih točkah mnogo rečnih izlivov, ki so jih znali Japonci v dosedanjih operacijah vedno izvrstno izkoristiti za svoje izkrcavalne manevre. Nizozemski vojaški strokovnjak je mnenja, da bi bila za obrambo primernejša z modernim orožjem oborožena pehota, postavljena vzdolž izpostavljenih obal Nizozemske Vzhodne Indije, kakor pa pomorske sile.

Japonci niso bombardirali portugalskega Timorja

Lizbona, 10. febr. s. Portugalski minister za kolonije je prejel z otok Timorja brzojavko, ki pravi, da japonski bombniki niso odvrgli niti ene bombe na portugalski del otoka pri svojih letalskih napadih na nizozemski del Timorja. Brzojavka naglašava korektnost Japoncev, ki je v popolnem nasprotju z nasiljem zavezniških sil, ki so portugalski del otoka okupirale.

Na Filipinih

Singhaj, 10. febr. s. Po začetni japonski ofenzivi proti otoku Corregidoru bodo operacije sedaj relativno prenehale. Na bojišče prihajajo nova japonska ojačenja, zaradi česar računajo, da se bo v kratkem pričela nova velika ofenziva proti zadnjim ameriškim postojankam na Filipinih.

Tokio, 10. febr. s. Kar se tiče borb na polotoku Batangu, o katerih že nekaj časa ni nikakih službenih vest, beleeži »Nichi-Nichi«, da so bile ameriške postojanke na polotoku ponovno izvolitve. Pri tem so japonska letala razdejala mnogo tankov, avtomobilov in skladišč streliva. Uničila so tudi postojanke 11 sovražnih baterij.

Manila, 10. febr. (Domei.) Notranji minister začasne filipinske vlade Benigno Aquino je imel danes po radu govor, v katerem je ponovno pozval filipinsko prebivalstvo, naj z vsemi silami sodeluje v japonskimi oblastmi. Filipinski notranji minister je zlasti naglasil, da bo to sodelovanje v lastni prid filipinskega prebivalstva, ki je navezano na Japonsko v najugnejših življenjskih pogojih, ker samo od Japonske lahko prejema potrebne življenjske potrebščine.

Tesnejše sodelovanje

Japonske in Indokine

Saigon, 10. febr. (Domei.) Japonski poslanik v Francoski Indokini Ivaturo Učijama je v družbi z japonskim generalnim konzulom Fujio Minodo posetil francoske

ga generalnega guvernerja v Indokini in mu razložil japonsko mnenje o raznih aktualnih vprašanjih, ki se tičejo Japonske in Indokine. Konferenca državnikov je trajala eno uro in je bil njen namen, določiti, kakšne ukrepe je treba ukreniti za še tesnejše japonsko-indokitsko sodelovanje na osnovi obrambnega sporazuma, ki je v veljavi med obema deželama.

Silna draginja v Čungkingu

Singhaj, 10. febr. d. Glede na to, da bo skoraj zaprt birmanska cesta, po kateri se Čungking oskrbuje z ameriškim in britanskim materialom, ki prihaja preko rangunske luke, se v Čungkingu že občuti silno nagel porast cen. Pri tem si obrtniki, delavci in mali prodajalci skušajo pomagati na ta način, da tudi sami dvigajo ceno svojega trgovskega blaga odnosno delovne moči, toda nameščenci s stalnimi plačami, ki tega ne morejo, so prišli v naravnost obupen položaj. Povprečni dohodek čungkingškega državnega uradnika znaša trenutno okrog 300 kitajskih dolarjev na mesec, dočim na primer velja par domačih čevljev 1100 kitajskih dolarjev. Da bi vsaj za silo pomagali uradništvu, je vlada skupaj z nekaterimi podjetji dovolila svojim nameščencem nekatere olajšave v nakupu blaga, toda ukrepi proti draginji niti od daleč ne zadostajo glede na silni porast cen. V ilustraciji obupnih razmer v Čungkingu je dovolj navesti cene, ki veljajo na svobodnem trgu v Čungkingovski prestolnici: zavoček navadnih ameriških cigaret velja 60 kitajskih dolarjev, trak za pisalni stroj 80 kitajskih dolarjev, nalivno pero 900 kitajskih dolarjev, prenosni pisalni stroj 10.000 kitajskih dolarjev. Cene navadnih oblačil ni mogoče navesti, ker tega blaga sploh več ne prodajajo.

Smrt veleposlanika Bernarda Attolice

Rim, 10. febr. s. Včeraj zjutraj je umrl italijanski veleposlanik pri Vatikanu Eliseo Bernard Attolice.

Rodil se je v Canetu pri Bariju. Bil je star 62 let. V Rimu je dovršil pravne studije. Postal je vseučilišni profesor za gospodarske in finančne vede, pozneje inspektor za izseljenstvo in priseljenstvo, L. 1916. Je bil doleten italijanski delegacij v Londonu, ki je tedaj tam nakupovala vojne potrebščine. Takoj po svetovni vojni je bil civilni komisar za gospodarske in finančne zadeve v Zedinjenih državah. Kot izredni odposlanec je bil pozneje dodeljen Društvu narodov. L. 1920. je bil visoki komisar v Gdansk, leto dni pozneje generalni podtajnik Društva narodov. Tri leta nato je bil imenovan za poslanika v Riu de Janeiru. Poslaniška kariera ga je povela v Moskvo, kjer je bil od l. 1930. do l. 1935., ko je šel za veleposlanika v Berlin, kjer je bil prav tako 5 let. Bil je eden izmed najbolj aktivnih in najbolj zaslužnih sodelavcev Duceja pri izvajanju politike vedno večjega tovarštva in razumevanja med Italijo in Nemčijo, ki je dovela do ustanovitve osi Rim-Berlin in zavezniške pogodbe, ki je neločljivo vezala usode obeh velikih revolucionarnih sil. Spomladi l. 1940. je bil premeščen za poslanika pri Vatikanu. Fašistična diplomacija je izgubila enega izmed svojih največjih diplomatov. Poznal je do podrobnosti vse mednarodne probleme in je povsod znal uveljaviti ugled in moč fašistične Italije.

Grof Ciano je bil včeraj dopoldne v palači Latini in je poslanikovi soprog izrazil svoje in Ducejevo sožalje.

Papež Pij XII. je zvedel za smrt poslanika opoldne. Že prejšnje dni se je zanimal za Attolicevo zdravstveno stanje. Vest o njegovi smrti je napravila nanj globok vtis. Vatikanski državni tajnik je pokojnikovi družini izrazil papežovo sožalje.

Baldur v Schirach v Rimu

Rim, 10. febr. s. Včeraj je prišel v Rim državni vodja Baldur von Schirach. V Rimu bo ostal nekaj dni. Goetu so bili odkazani prostori v Villi Madama.

Carmona tretjič predsednik portugalske republike

Lizbona, 10. febr. s. Na Portugalskem so bile v nedeljo volitve novega predsednika republike. Volilna kampanja za plebiscitno ponovno izvolitev Carmona za predsednika se je končala v soboto zvečer, ko je govoril o portugalskem državniku ministrski predsednik Salazar, ki je povečeval njegove sposobnosti in obeležil simpatije, ki jih uživa med vsem narodom. Salazar je naglasil, da predstavlja Carmona načelo edinstva in obnove Portugalske. Volitve so potekle v popolnem miru. Lizbona sama je bila slavnostno okrašena. Uspeh predsednika Carmona je bil že od vsega početka popolnoma zagotovljen.

Preiskava v Tangerju

Madrid, 10. febr. d. Španska vlada je poslala v Tanger visokega komisarja za španski Maroko generala Orgasa. Njegova naloga bo preiskati afero z bombno eksplozijo, ki je nastala med tako zvano angleško diplomatsko prtljavo in ki je zahtevala 14 smrtnih žrtev in mnogo hujše ranjenih. General Orgaza je podaril svojem žrtve eksplozije 100.000 frankov, italijanski konzul v Tangerju pa je s svoje strani prispeval zanj 10.000 frankov. Obredno stanje v Tangerju ostane še nadalje v veljavi.

Gospodarstvo

Tudi Amerika se poslužuje nadomestnih surovin

Sprico ogromne proizvodnje bombaža ameriška tekstilna industrija pred vojno ni posvećala večje pozornosti. Sintetičnim tekstilnim surovinam, pravzaprav temu je uporaba celulozne volne in umetne svilne naraščala, zlasti tam kjer imajo sintetična tekstilna vlakna očitno prednost pred naravnimi. To pa je dalo zopet vzpodbudo proizvodnji, ki se je v zadnjih letih naglo dvigala. Tako je lani proizvodnja umetne svilne v Zedinjenih državah narasla na 450 milijonov iber nasproti 390 milijonom v prejšnjem letu in 238 milijonom v letu 1938. Naglo se je razvila tudi proizvodnja celulozne volne, ki so jo v Ameriki pričeli proizvajati šele leta 1936. Leta 1938 je znašala 30 milijonov iber, predlanskim 81 milijonov, lani pa že 125 milijonov. V gradnji pa imajo številne nove tvornice. Proizvodnja bodo še znatno dvignili, čeprav imajo Zedinjene države sprico zastalega izvoza v Evropo ogromne neprodane zaloge bombaža. Predvsem gradijo tvornice za umetno svilo, ker je po umetni svili izredno veliko povpraševanje, odkar je ustavljen uvoz japonske naravne svilne.

Pa tudi druge sintetične surovine prihajajo naglo do veljave. V Zedinjenih državah so bile pred leti zgrajene tri polkumsne tvornice za sintetični kavčuk. Oskrba Zedinjenih držav s kavčukom je sedaj zelo otežkočena, ker je dovoz iz vzhodne Azije onemogočen ali vsaj zelo otežkočen.

Zedinjene države pa so največji potrošnik kavčuka na svetu, saj znaša letna potrošnja Zedinjenih držav preko 600.000 ton. Zato so pričeli v naglici graditi prve velike tvornice umetnega kavčuka in nameravajo proizvodnjo umetnega kavčuka zvišati na 120.000 ton, kar pa se seveda ne da doseči preko noči, ker je treba zgraditi še ogromne produkcijske naprave. Z umetnim kav-

čukom iz polkumskih tvornic so imeli doslej najboljše izkušnje. Proizvodnja obstoječih treh tvornic pa je seveda malenkostna v primeru z ogromno potrošnjo. Sama proizvodnja naravnega kavčuka v Južni Ameriki pa je tudi malenkostna v primeru s potrebo.

V naglici morajo Zedinjene države tudi povečati proizvodnjo kositr. Dovo kositra iz Maleje je onemogočen, iz Nizozemske Indije pa je problematičen. V zadnjih predvojnih letih sta dve veliki toplotni kositra v Penangu in Singapuru dobavili polovico svetovne proizvodnje. Tretja velika toplotna pa je v Belgiji. Trenutno je od večjih toplotnic na razpolago le še toplotnica na nizozemskem otoku Banka, ki pa je tudi ogrožena. V Avstraliji in Belgijem Kongu so je majhne toplotnice. Zedinjene države imajo sedaj na razpolago le še kositrno rudo v Južni Ameriki (v Boliviji), kjer pa ni nobene toplotnice. V Teksasu so zaradi tega stavili zopet v obrat staro toplotnico in sedaj bodo v naglici povečali produkcijsko kapaciteto te toplotnice na dvojno količino, kar bo zadostovalo za pretopitev bolivijske rude. Proizvodnja kositra iz bolivijske rude pa seveda ne more kriti ogromne ameriške potrošnje.

Zanimivo je, da je otežkočena tudi oskrba Zedinjenih držav s maslami. Proizvodnja masl ob za prehrano je sicer narasla na 40 milijonov meterskih stotov, potrošnja pa znaša 50 milijonov. Zedinjene države so za kritje primanjkljaja predvsem uvažale kopro in kokosovo olje iz Filipinskih otokov. Ta dobavni vir pa je sedaj odpadel in je morala ameriška vlada izdati ukrepe glede uporabe masl ob. Razpoložljive zaloge rastlinskih masl ob so v celoti rezervirane za proizvodnjo margarine in rastlinske masti za kuho.

Nemški optanti

76 seznam nemških optantov, ki je bil objavljen v »Službenem listu 31. jan. vsebuje še naslednje osebe z bivališčem izven Ljubljanske pokrajine (v oklepajih starost in rojstni kraj):

München: Zimmermann Jožef (20, Handlert), — Nürnberg: Höglger por. Epich Rozina (48, Kukovo), Egon (14, Kočevje), Alfred (12), Hugo (8), Helmut (8). — Krefeld: Vovk Ludovik (56, Ljubljana), Katarina por. Schlottig (32, Dresden), Rozamarija (3). — Berlin: Janes por. Hočevar Zlata (55, Osijek). — Leipzig: Kump Marija (28, Ložnje), Lukan por. Tessari Stefanja (32, Planina). — Weinheim: Matzelle: Jožef (35, Srednji gozd), Erna roj. Rom (25), Rainhold (30), Herbert (1). — Gradec: Šabasnig Ludovik (25, Gracice). — Markt Leuten: Kowatsch Ludovik (69, Kočevje), Julija por. Höglger (52), Ludovik (19), Jožef (16). — Cannstatt: Epich Frida (23, Livold). — Freiberg: Höffert Oga (28, Poljane). — Northem: Weiss Janes (27, Mačja vas). — Felixdorf: Händler Jožef (37, Koblarji). — Freudental: Galle Franciška (21, Gradec). Zater Ostermann Jožef (28, Praga). — Modriach: Maurovitsch Ana (33, Celovec). — Göppingen: Erker Karel (32, Črnačnice). — Pritschitz: Rager por. Ziekar Ana (64, Celovec), Viktorja (35, Krško). — Aussee: Ruppe Rihard (34, Kot), Karolina por. Moshammer (30, Rihard (2)). — Mayrhofer: Sterbenz Marija (52, Dunaj). — Trier: Schemitsch Ernest (20, Verderb). — Weiz: Weber por. Mahaljevič Adelinda (21, Weiz), Hinz Gerhard (1, Gradec).

Upniki navedenih oseb morajo do 14. t. m. prijaviti svoje terjatve Pobotnemu uradu za dolgove in terjatve, Ljubljana. Stari trg.

Gospodarske vesti

— Italijanska belgijska trgovinska pogajanja. V Rim je iz Bruslja dopotovala belgijska trgovska delegacija k pogajanjem za novo ureditev in razširjenje trgovskega prometa z Italijo. Pri pogajanjih bodo prelvsem določili blagovne kontingente.

— Madžarska delniška družba za uvoz tekstilnih surovin iz Italije. Med italijanskimi in madžarskimi predstavniki tekstilne industrije so bila nedavno pogajanja o oskrbi madžarskih obratov z italijanskimi tekstilnimi surovinami in polfabrikati, zlasti svilo, umetno svilo in celulozno volno, pri čemer so bili določeni tudi že kontingenti. Sedaj poročajo iz Budimpešte, da bo v izvajanju tega sklepa ustanovljena posebna delniška družba za uvoz tekstilnih surovin iz Italije.

— Sneg onemogoča promet na liški progi. Zaradi visokega snega je znatno otežkočen promet na liški progi, kjer je že nekaj vlakov obstalo v snegu. Zaenkrat ni mogoč promet med Kninom in Gracacem, kjer leži ponekod na progi do tri metre snega.

— Gospodarstvo z usnjem v Srbiji. Zaradi pravilne razdelitve razpoložljivih zalog in proizvodnje usnja, zlasti pa zaradi pomanjkanja težkih kož, ki jih je bilo treba že prej uvažati iz inozemstva, je srbska centrala za usnje izdala stroge omejitve glede uporabe usnja. Urjene opanke bodo po možnosti nadomestili z gumijastimi opankami. Letne čevlje za mestno prebivalstvo bodo izdelovali z lesenimi podplati. Izdelovanje luksuznih čevljev je sploh prepovedano. Telečje in gornje usnje se ne sme uporabljati za izdelovanje otroških čevljev do št. 20, kakor tudi ne za izdelovanje torb, kovčgov in galanterijskih predmetov.

— Likvidacija agencije Avale. Iz Beograda poročajo, da je izvršena likvidacija agencije Avale, razen poslovnih panog za razpečevanje časopisov, ki se posebej likvidira.

— Japonski ukrepi za gospodarski razvoj zasedenih dežel. Japonski finančni minister je v svojem govoru pred državnim zborom med drugim poročal o ustanovitvi »Banke za gospodarski razvoj južnih dežel« z glavnico 100 milijonov jenov, ki jih bo zaenkrat vplačala država. Področje nove banke, ki bo financirala gospodarska podjetja v zasedenih deželah in bo tudi izdajala okupacijske bankovce, obsega Francosko Indokino, Slam, Malajo, Nizozemsko Indijo, Filipinsko otočje in Burmo, ne obsega pa

Hongkonga. Nadalje je izjavil finančni minister, da bo moralo prebivalstvo zavojevanja dežel z davki prispevati za upravne in vojne stroške. Poudaril je, da bo novi vzhodnoazijski prostor središče novega reda v Aziji. Nadalje poročajo iz Tokija, da se pripravljajo reforme japonske novčane banke. Japonski jen naj postane vodilna valuta v vzhodni Aziji in obračunska enota v trgovini med državami japonskega bloka. Preko Japonske banke kot centralne obračunske blaginje bodo novčane banke Mandžurije, Kitajske, Siama in druge novčane banke vzhodne Azije obračunale klirnske terjatve, eventualni saldi pa se bodo poravnali v jenih. V zvezi z reformo Japonske banke bo ustanovljena posebna »Banka za vojne finance«, ki bo skrbela za emisijo posojil za financiranje vojne.

— Knjižne terjatve nasproti državi na mesto obveznic. V Nemčiji so že pred leti ustanovili takozvano »državno knjigo dolgov«, v katero se ob emisiji državnih obveznic vpišejo kot terjatve oni vpisani zneski, glede katerih vpisniki izjavijo, da ne želijo emektivnih obveznic. V zadnjih letih so bili predpisi glede knjižnih terjatev nasproti državi še izpopolnjeni, tako da se lahko enako trguje, kakor same obveznice s prenosom z enega računa na drugega. Tudi borzni predpisi so bili tako prilagojeni, da je možna dobava državnih obveznic tudi v obliki prenosa takin vpisanih terjatev. V tem pogledu je Nemčija lani zabeležila velik napredek. V tem letu je Nemčija emitirala za 6,7 milijard državnih posojil; od tega je šlo 98 odstotkov v državno knjigo dolgov in le za 0,13 milijona mark ali 2 odstotka je bilo izdanih emektivnih obveznic. Ta reforma se je uveljavila tudi pri srednjeročnih državnih papirjih. Zadnja emisija nemških državnih zakladnih bonov pa je pokazala, da so vpisniki zahtevali emektivne obveznice le za eno petino vpisanega zneska. Sedaj je v državni knjigi za dolgove vpisanih že 20 milijonov komadov državnih obveznic. Ta način emisije državnih posojil je omogočil velik prihranek pri izdaji obveznic, bistveno olajšana pa je zlasti tudi obrestna služba.

— Iz spodnještajerskega trgovskega registra. Vpisana je nova delniška družba, Litijsko-prebolska tekstilna tvornica d. d. (prej tekstilna tvornica Mausner in tvornica Sv. Pavel pri Prebodu). Družba ima nespremenjeno delniško glavnico 20 milijonov din. Kot direktorista sta vpisana Josef Donth v Litiji in Eric Temmler v St. Pavlu pri Prebodu.

— Smrt nizozemskega industričarja Philipsa. Iz Haaga poročajo, da je v starosti 83 let umrl dr. G. L. F. Philips, ustanovitelj industrije električnih žarnic in radijskih aparatov v Eindhovenu. Pokojnik je bil najprej zastopnik nemške tvornice AEG. Leta 1892 je ustanovil lastno tvornico električnih žarnic, ki je po početnih težkočah kmalu dobila svetovni sloves in je svoje delovanje razširila tudi na industrijo radijskih aparatov. V laboratorijskih tvornicah so bili izvršeni številni izumi, ki so prinesli ustanovitelju častni doktorat. Podjetje ima v mnogih državah podružnične tvornice.

— Ustavitve proizvodnje avtomobilov in pisalnih strojev v Zedinjenih državah. Ameriške tvornice avtomobilov so že ustavile celotno proizvodnjo osebnih avtomobilov za civilne potrebe. Sedaj je novi ameriški zvezni urad za vojno proizvodnjo odredil tudi ustavitve proizvodnje pisalnih strojev.

— Lov za volframom na Portugalskem. Med redkimi kovinami, ki služijo za izdelovanje jekla, je volfram v zadnjih letih sprico narasle porabe dosegel izredno visoko ceno. Prej je prihajalo največ volframa odnoso največ volframove rude iz Kitajske. Zaradi vojne na Kitajskem pa se dobave kitajskega volframa občutno znižale. Kakor smo že poročali, so odkrili ležišča volframove rude na Portugalskem, kjer leži ta ruda povečini tik pod zemeljsko plastjo. Sprico visoke cene se je pričel pravi lov za volframom, ki je dovedel tudi do številnih konfliktov, ker so mnogi pričeli kopati rudo brez rudoslovnih pravic ali pa na tujem zemljišču. Kmetje so pustili polja neobdelana in so šli kopat rudo na lasten račun. Po najnovejših statističnih podatkih, je v kratkem času izvoz volfra-

move rude zavzel prvo mesto v portugalskem izvozu. V prvih desetih mesecih lanskega leta je Portugalska izvozila 3794 ton volframove rude (v istem razdobju prejšnjega leta 2733 ton). Navzile razmeroma majhni količini pa je bila ta ruda prodana v inozemstvu za ogromno vsoto 214 milijonov eskudov (prejšnje leto 54 milijonov). Čeprav se je količina izvožene rude povečala za eno tretjino, se je vrednost izvoza počelvorila. Odkritje volframove rude je prinesla prebivalstvu rudnega področja naglo obogatitev, sprožila pa je tudi nove probleme. Občutno je nazadovala kmetijska produkcija v rudnem področju, kar Portugalska v sedanjih razmerah težko občuti, saj je za prehrano navezana na uvoz živil. Ker je tudi občutno zastal dovoz žita iz prekomorskih držav, je bila portugalska vlada primorana predpisati mešanje koruzne moke s pšenično moko za izdelavo kruha. Odredila je popolno prepoved izvoza živil in je uvedla akcijo za večjo saditev krompirja, ki naj se posadi na iztrebljenih vinogradih.

— Danska in švedska zunanja trgovina. Medtem ko je imela Danska v letu 1940 aktivno trgovinsko bilanco in s tem v zvezi precejšnje klirnske terjatve, zaznamuje lanska trgovinska bilanca uvozni presežek. Uvoz je znašal 1300 milijonov kron (prejšnje leto 1390) izvoz pa 1250 milijonov kron (1517). Po količini je izvoz v primeru s prejšnjim letom nazadoval na 10%, po vrednosti pa znaša nazadovanje v povprečju višje cene 40%. — Švedski uvoz je lani znašal 1672 milijonov (prejšnje leto 1999) izvoz pa 1351 milijonov (1338). Uvozni presežek se je skrčil od 641 na 321 milijonov švedskih kron. Uvozno blago se je zaradi blokade izredno podražilo. Indeks cen uvoznega blaga je dosegel že 302 točki, medtem ko znaša indeks cen izvoznega blaga le 166 točk.

Opozorilo

Z napisi in risbami, naperjenimi proti sedanjemu redu in žaljivimi za čut dostojnosti prebivalstva, so pogosto onesnaženi zidovi poslopj in ograje. Da se ta nedostojnost odpravi, je odredjeno, da je vsak lastnik prizadete hiše, trgovine ali javnih obratov dolžan poskrbeti vsak dan in na vsak način, da so taki napisi in risbe odpravljene vsaj pred 11. uro. Prot kršilec te uredbe bodo obdeli postopale z vso strogostjo.

Cene fotografij za osebne izkaznice

Na podlagi določil čl. 1 uredb Visokega komisarja št. 17 Sl. l. št. 38/41 z dne 10. maja 1941-XIX se odobrava najvišja prodajna cena za 4 fotografije slike v izmeri 4,5 x 5 cm za 12 L za osebne izkaznice v smislu navedbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 24. I. 1942 št. 7 Služ. list 8/42-XX, franco atelje.

Tvrdita je dolžna, da objavi odobrene cene v prodajnem prostoru v obliki cenika na dobro vidnem in dostopnem mestu. Kršitelji teh določil se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca M. s. št. 358.

Izmenjava funkcij V Zvezi borbenih falijev

Ljubljana, 10. februarja. V skladu z določbami Glavnega tajnika stranke v odredbenem listu se bo izmenjava funkcij v Zvez borbenih falijev v Ljubljani izvršila 12. t. m. ob 10. dopoldne v telovadnici Zveznega poveljstva GILL-a, Bleiweisova 28, v navzočnosti inspektorja Stranke Fosse in sicer med Visokim komisarjem Eksc. Grazilijem in dr. Orlandom Orlandinjem, ki je bil imenovan za novega zveznega tajnika. Slovesnost izročitve funkcij bodo prisostvovali tudi vsi pokrajinski voditelji, inspektorji vsaj, člani direktorija borbenega falija in ljubljanski voditelji, nadalje člani zvezne disciplinske komisije, politični tajniki in poveljniki ljubljanskega sodišča, zaupnica z ostalimi voditeljskimi ženskimi falijami, pokrajinski zaupnik fašističnih združenj, voditelji sindikalnih organizacij in zastopstvo skvadristov.

Prestopki obrtnih predpisov

Ljubljana, 10. februarja. Nadzorni oddelki ljubljanske Kr. kvature so pretekle dni zapisali naslednje obrate, ker so dajali gostom meso in testenine, ko je to prepovedano:

1. Podstudenšek Ivana, Ljudska kuhinja, Florjanska 16; 2. Dolničar Alojzij, gostilna, Gradišče 13; Mendušič Vincenc, gostilna, Trnovski pristan 4; 4. Tomšič France, gostilna, Cesta 29. oktobra 4; 5. Šturm Ivana, gostilna, Sv. Petra 16; 6. Gorše Ivan, gostilna, Gosposvetska 14; 7. Čotič Ivan, gostilna, Tržaška 54; 8. Izlaker Alojzij, gostilna, Pred škofijo 14; 9. Klemenčič Maček Ivan, gostilna, Kongresni trg 2; 10. Raver Angela, gostilna, Mestarska 4; 11. Skulj Rudolf, gostilna, Florjanska; 12. Fornez Antonja, Ljudska kuhinja, Krlovorska 8; 13. Colombo Edgard, gostilna, Gosposvetska 16.

Vsi so bili kaznovani z globno, razen tega pa je Eksc. Visoki Komisar odredil, da čisto zatvoritev gostilniških lokalov za trajanja od 10 do 20 dni pri vsem tem ostane nespremenjena obveza lokalov, da vsakemu osebu izplača prejemke.

Ker niso imeli označenih cen, so bili kaznovani naslednji trgovci: 1. Šare Marija, Tyrševa 37; 2. Sušnik Alojz, trgovina z železom in kovinami, Zaloška 21; 3. Skrajcar Marija, trgovina s kolonialnim blagom, Zeljarska 11; 4. Bregant Marija, na nufakturna trgovina, Dolenjska 14; 5. Skrajcar Anton, trgovina z zelenjavo, Karadžičeva 4.

Sodni oblasti so bili naznanjeni zaradi nedopustnega dvigovanja cen trgovci: 1. Florjančič Ivana, prodaja zelenjave, Kamenc 30; 2. Skrajcar Anton, prodaja zelenjave, Karadžičeva 4; 3. Kozar Alojz, prodaja zelenjave, Studene 14.

Smrt bivšega finskega predsednika

Helsinki, 10. febr. d. V ponedeljek zvečer je tu po kratki bolezni v 59 letu starost umrl bivši predsednik Finske dr. Lauri Kristian Relander.

Velik požar na parniku »Normandie«

Buenos Aires, 10. febr. s. Iz New Yorka poročajo, da je nastal ogromen požar na največjem francoskem parniku »Normandie«, ki je bil zasidran ob nekem pomolu na reki Hudsonu. Ogenj je izbruhnil na prometnem krogu in se je v pličih 30 minutah razširil na glavni in gornji most.

V trenutku, ko je požar izbruhnil, je bilo na ladji okrog 2500 delavcev. Večino jih je bilo mogoče rešiti, okrog 200 ljudi pa je ostalo v notranjosti ladje. Kakih 20 delavcev, ki so dobili hude opekline, so spravili v bolnišnico. Ob 21. je ladja še gorela, po izjavi polietjskih oblasti je bilo dotlej 72 ljudi odpelanih v razne bolnišnice zaradi opeklin, nadaljnjih 93 pa je bilo kar na pomolu obvezanih.

Neki mizar, ki je bil na ladji, je izjavil, da je požar izbruhnil po naključju. Ogenj se je naglo razširil in je ugnati napelavo električnega toka, da je na ladji nastala popolna tema, zaradi česar se vsi delavci vilo delavcev iz notranjosti ladje ni moglo, kakor rešiti.

Huda zima tudi drugod

Madrid, 10. febr. s. V vsi Španiji je zavaladal silen mraz. Po deželi divjajo viharji. Poračilo se se nalivi in v višjih krajih je zapadel visok sneg. Pod snegom sta tudi mesti Avila in Teruel v pokrajini Segoviji kakor tudi glavno mesto pokrajine Murcie kjer že dolgo ni bilo snega. Še prav posebno hud mraz je nastal v Kataloniji in v drugih vzhodnih pokrajinah. V Navari Asturiji in sosednjih pokrajinah je temperatura padla na 12 stopinj pod ničlo. Po gorah je promet prekinjen. Mnogo telefonskih in brezžičnih zvez je pretrganih. Na atlantski obali je morje silno razburjeno in je ribolov stalno ogrožen. V Santandru lije že tri dni kakor iz skaf na Kanarskih otokih na malo nilešne sončne dni.

Zagreb, 10. febr. s. Skoraj po vsej Hrvatski se snežni meteži nadaljujejo in je promet skoraj popolnoma prekinjen. Vlaki prihajajo z ogromnimi zamudami in nekaj jih je bilo treba snoh ukiniti. V Liki je sneg bilokal več vlakov na odprti progi. V Zatrebu je bil prekinjen promet na več tramvajskih proгах. Ljudje že desetletja ne poznajo toliko snega.

Vodna zveza Pad-Dunav

O vprašanju ustvaritve vodne zveze med rekama Pad in Dunav je pred dnevi pisal mlanski list »Il Popolo d'Italia«. Po pisanju tega lista so zmagali oni v uredništvu »Balkana« spravili v ospredje načrt, o katerem so govorili že od l. 1900 dalje in ki je bil vedno predmet temeljitih proučevanj tudi izven Italije, namreč načrt zveze Dunava z Jadranskim morjem, odnosno zveze padeskega vodovja z dunavskim vodovjem. Ta načrt je sedaj, kakor piše omenjeni list, tem bolj aktualen, ker je reka Dunav »prenehala biti balkanska reka in je postala evropska reka«.

Temu vprašanju je v zadnjem času posvetil svoja proučevanja tudi šef milanskega pokrajinskega tehničnega urada nž Guido Lambertini, ki navzlic vsem težavam ne izključuje možnosti dejanskega uresničenja starega načrta, ki bi mnogo pripomogel k povečanju mednarodnega prometa po vodni. Inž. Lambertini se je konkretno odločil za načrt, ki naj bi povezal reki Pad in Dunav preko izliva Isonza, ki je že povezan z beneškim plovnim omrežjem preko »Canale Litoraneo«. Nova vodna pot bi potem po Isonzu peljala navzgor do reke Vipacco in po tej navzgor do njenega izliva v trgu Vipacco, kjer bi po daljši verigi jevoz dosegla višino nad 300 m nad morjem. Od tu dalje pa bi bilo treba napraviti približno 30 km dolg predor, ki bi reko Vipacco zvezal z reko Ljubljano pri Vrhniki, po kateri bi nato plovnata pot vodila v Savo in v Dunav.

Kakor je iz teh načrtov razvidno, bi bilo treba glavna dela izvršiti med rekama Isonzo in Ljubljano. V podobnem smislu sta svoje dni izdelala svoje načrte o tej vodni zvezi tudi inženjerja Piola-Da-verio 1919 in De Brai 1928. Najpomembnejše delo bi bila zgraditev vodnega predora med trgoma Vipacco in Vrhniko. To delo, ki se je zdelo še pred 20 leti skoro nemogoče, je po sedanjih računih in izsledkih popolnoma izvedljivo. Prav tako ni več neresljivo vprašanje dolge plovice v predoru, ki bi trajala sprico dolžine predora najmanj 6 ur. Razume se samo po sebi, da so stroški za dovršitev teh del preračunani zelo visoko, vendar bi bili bogato poplačani s koristimi, ki bi iz dovršitve ogromnega dela nastale in ki bi se približno dale izraziti z zneskom 300 milijonov lir na leto na osnovi letnega prometa od 3 do 4 milijonov ton na razdalji 800 km.

Načrt inž. Lambertinija pa zbujajo pozornost tudi s politične strani, ker bi njegovo uresničenje prispevalo k poglobitvi najtesnejšega sodelovanja med veselima osi, razširjenega v zvezi s to vojno tudi na področje evropskega jugovzhoda, da ni ti ne omenjamo prednosti in koristi, ki bi jih takšna vodna zveza imela za razvoj prometnih stikov med Ljubljansko pokrajino in sosedno Hrvaško.

O pomenu norveških sprememb

Budimpeštanski oficijelni organ »Pester Lloyd« objavlja dopis svojega berlinskega poročevalca o pomenu nedavne vladne spremembe na Norveškem, ko je bil za predsednika nove norveške vlade imenovan voditelj norveškega narodno-socialističnega pokreta »Nasjonal Samling« Vidkun Quisling. Odmev teh sprememb v nemških listih je bil zelo velik. Na splošno so v Berlinu označili novo vladno ureditev na Norveškem kot prvi korak k državopravni konsolidaciji nove norveške države in kot njeno vključitev v evropski državni sistem. Sodelovanje nemškega komisarja Terbovena pri uvedbi Quislinga v njegove nove posle kot predsednika norveške vlade pa pomeni istočasno solidarnost Nemčije s tem dogodkom. Opozoriti je treba, da je komisar Terboven kot organ nemške okupacijske sile že od 9. aprila 1940 dalje ponovno skušal najti za obe strani sprejemljivo rešitev za zavarovanje norveške državne uprave. S tem, da sta kralj Haakon in bivša norveška vlada zapustila deželo, je za norveško državno upravo nastala praznina, ki so jo nemške okupacijske oblasti hoteli odstraniti. V za-

četku se je zdelo celo možno, da bi se s kraljem vzdrlžal še nadalje stik, toda poskus nemških zasedbenih oblasti, da bi pridobile stare politične stranke za sodelovanje, se je ponesrečil. Posledica je bila, da je končno Quislingova stranka ostala kot edina politična skupina za pozitivno državno obnovo v skladu s skupnimi norveškimi in nemškimi interesi. Tako so bili komisarjalni državni svetniki, ki so bili septembra 1940 postavljeni na čelo uprave, izbrani iz vrst pristavev Quislingovega pokreta. Seveda se je njihova funkcija omejevala le na to, da so bili izvršni organi pod vodstvom nemškega komisarja organizirane uprave.

Quisling je sedaj sam organiziral norveško nacionalno vlado, sicer po mnenju berlinskih krogov še ne pomeni priznanja polne politične suverenosti, ki je v ostalem omejena tudi še z navzočnostjo nemških zasedbenih sil, pač pa so se ustvarili vsi pogoji za izgradnjo daljnosežne norveške upravne avtonomije, pri čemer pa vsekakor odpada na norveški n: od tudi del politične pobude v okviru vojnih možnosti in vojnih potreb. Čeprav ni s tem dosežena še nikakršna dokončna rešitev, so norveško-nemški odnosi postavljeni na osnovo najširših možnosti za nadaljnji uspešni razvoj. Skratka, v Berlinu so mnenja, da je z obnovo norveške vlade storjen prvi korak k nadaljnemu razvoju norveške samostojnosti, nejasno pa je še, ali bo nova vlada poklicana tudi za sklenitev miru v Nemčijo in ali bodo s tem nastale tudi možnosti za vzpostavitev diplomatskih odnosov Norveške s prijateljskimi in nevtralnimi državami.

Delovna listina v Franciji

Novi statut dela, ki je bil izdan v Franciji po daljših pripravah, polnih težav in negotovosti, je zbudil zanimanje predvsem v tem pogledu, da bi se ugotovilo, ali francoska listina dela ustreza radikalnim spremembam v Franciji in njeni usmeritvi k novemu evropskemu redu ali ne.

O tem vprašanju razpravlja v listu »Il Regime Fascista« Giovanni Lume in piše med drugim: Večina onih, ki se pečajo s tem vprašanjem, je mnenja, da je francoska listina dela rezultat globokih miselnih men in velike zaskrbljenosti sprico krize, v kateri se nahaja Francija. Obenem pa poudarjajo, da ta listina dela še ne predstavlja prave volje, da bi se dokončno premagal stari sistem in da bi tako tudi Francija prešla v sodobno stvarnost evropske revolucije. Čeprav določa nova listina dela globoke spremembe, kaže še vedno neko željo o stalnosti socialnih razmer in se izogiba prelomu s preteklostjo, dasi sicer poudarja praktično vrednost načela o družbenem sodelovanju. Zato bi novo listino dela lahko kvevtemu označili za pot, po kateri bi se morda dalo priti do konkretnih rešitev.

Na drugi strani ne smemo prezreti dejstva, da so nove smernice, ki jih je maršal Petaín postavil za osnovo listini dela, naletele na nerazumevanje in odpor v Franciji. Maršal Petaín je v svoji novoletni poslanici Francozom dejal: Ne želimo v naši državi niti marksizma niti liberalnega kapitalizma. Red, ki ga moramo postaviti, bo lahko samo zelo strog red, ki bo zahteval od vseh iste dolžnosti in ki bo osnovan na prevladovanju dela, na hierarhiji vrednot, na zavesti odgovornosti, na spoštovanju pravice ter na medsebojnem zaupanju posameznih stanov. — Istočasno pa je moral maršal Petaín obsoditi delovanje »nekaterih zagovornikov starega sindikalizma, ki skušajo sabotirati listino dela, in nekatere antisocialne gospodaje, ki se bodisi iz sebičnih nagibov ali zaradi maščevanja izmika skupnim dolžnostim družbene obnove«.

Tako lahko rečemo, da ima francoska listina dela, ki je izšla kot »zakon o družbeni organizaciji poklicev«, prehodni značaj in spada v vrsto poskusov. Listina določa med drugim ustanovitve različnih korporacij in organizacij, katerih pristojnost pa za sedaj še ni točno določena, ter ustanovitve tako zvanih »mešanih socialnih odborov« za vsako vrsto proizvodnje. Vsak tak odbor sestavlja po ena tretjina delavskih zastopnikov in uradnikov, po ena tretjina zastopnikov strokovnega osebja in po ena tretjina delodajalcev. Tako se v francoski sistem vrnja med obe skupini delavcev in delodajalcev še tretja avtonomna socialna skupina z enakimi pravicami, ki služijo kot nekakšna vez med obema nasprotnima socialnima skupinama. Ustanavljanje teh mešanih socialnih odborov predstavlja pripravljeno fazo za prehod v korporacijski sistem.

Nadaljnja značilnost francoskega delovnega statuta je ohranitev delavskih sindikatov, ki se ustanovljajo sedaj na profesionalni osnovi. Nova listina dela predvideva tudi ustanovitve korporacijskih skupin, vendar bolj kot izjemo, kakor pa kot pravilo.

Zakonik »Lek Dukadžin«

Albanski učenjak Georgij Fishta, ki je bil malo pred svojo smrtjo imenovan za akademika, je v sodelovanju s profesorjem Jostpom Skiró izdal tako zvani zakonik »Lek Dukadžin«, ki vsebuje albansko običajno pravo, kakor ga je bil proučil in prestavil duhovnik Pavel Dađaj. Uvod tej knjigi je napisal Federico Patetta. Prvni običaji v albanskim albanskih gorah so bili velikega pomena tako za zgodovino albanske civilizacije, kakor tudi za pravno zgodovino in za primerjalno pravno znanstvo. Prvi jih je bil zbral Stefan Konstantin Gieco, franciškan, ki je bil rojen v Janjevu na Kosovski polju l. 1874. L. 1929 je bil na bivšem jugoslovanskem ozemlju iz političnih razlogov umorjen. Zakonik se imenuje eLk po Aleksandru III. Dukadžinu, ki je umrl l. 1479, čeprav se morda po krivici pripišejejo pravi njemu vsi zbrani običaji in pravne določbe, ki so veljale že do l. 1912.

Urugvaj v židovski službi

List »Il Regime Fascista« je objavil te dni naslednje beležko: »Med najbolj antifašističnimi, najbolj strupenimi in besnimil južnoameriškiimi državami je Urugvaj. Zakaj je tako, lahko vsakdo razume, ko prečita tale izveček iz židovskega lista »Israelisches Wochenblatt«. Najbolje organizirana židovska skupnost v Južni Ameriki je ona v Urugvaju. L. 1933 je bila tanakaj 7000 židov, danes pa jih je že nad 50.000. Montevideo, urugvajsko prestolnica, je najbolj židovska prestolnica Južne Amerike. V n

Toliko snega ta čas že dolgo ni bilo

Zaradi zametov prihajajo vlaki v Ljubljano z velikimi zamudami, škodo pa trpi tudi tramvajski promet

Ljubljana, 10. februarja. Letošnja zima nas preseneča s svojimi muhami že od vsega početka in vsa znamenja kažejo, da krije nebo za svojo zastojo, sivino še zmerom novih možnosti. V nedeljo je začelo snežiti in od takrat neži z manjšimi presledki brez konca in kraja. Tako izdatnega belega blagoslova v februarju Ljubljana že dolgo ne pozna.

Nasprotno, zdaj ga je že toliko, da je v nadlego nam vsem. Oster veter, ki potegne od časa do časa, ga posnema z ulic in streh

in ga siplje ob okna in ljudi. Ceste in hodniki so vsako jutro zasuti, da si zgodnji potniki in vozniki s težavo utirajo gaz. Mestni delavci, ki so se jim pridružili še številni sezonski pomočniki — brezposelniki, ki so na ta način prišli do zaposlitve, so pač edini, ki se ga zdaj lahko se veselijo od srca — imajo od jutra do večera polne roke dela. Plugji, včasih na konjsko, včasih h motorizirani orjejo ceste na vse strani, vendar se tudi v mestnem prometu že na mnogih krajih pojavljajo neredi.

nost. Največ zastoja je visoki sneg povzročil doslej pač na železnici. Vlaki, ki prihajajo v Ljubljano ali vozijo iz nje, doživljajo velike zamude. Ko smo se malo pred poldnevom obrnili na glavni kolodvor, smo izvedeli, da dolajca, ki prihaja sicer ob 9.52, še zmerom od nikoder ni in da je napovedane kar za poltretjo uro zamude.

V mestu je največ trpela električna cesta na železnico. Proge so bile davi tako zasute, da so tramvaji bredli v snegu in rezali brazde kakor ladja valove. Kretnice so morali sprosti čistiti. Zaradi tega so bile na vseh progah znatne zamude, po več časa ni bilo nobenega voza, potem pa so sledili drug za drugim. Rekord je bil do sedaj na viški progah. Ob 10. je privozilo do Langusove ulice iz mesta 8 vozov. Enemu so zamrznila kolesa, da so ga morali vpreči v dva druga. Preden so očistili kretnice, so privozili nadaljnji trije, tako da jih je bilo skupaj enajst. Potem se je »konvoj« treh voz s polževo hitrostjo vrnil proti mestu. Vpreči so morali še četrty voz, če ne bi bili vsi obšli. Vendar pa hitrosti niso mogli povečati in so potrebovali od Langusove ulice do pošte cele tri četrt ure. Med potjo je večkrat zmanjkalo toka. Zamrzli voz so spravili na prosti tir pred Evropo. — Zamude so bile tudi na drugih progah.

Obnovite naročnino!

deželi, kakor tudi v mestnih okoliših, vsaj po ena krmilna hišica, takrat bomo lahko govorili o resnični ljubezni do prirode.

Kako zvesta ostane divjad, če smo ji rešili življenje, nam pričujejo mnoge zgodbe. Neredko se zgodi v naših krajih, da se udomačena divjad vrača k svojim rešiteljem in negovalcem. Tokrat pa čitamo v drugih listih naslednjo ljubko zgodbo: Predlanski je neko nekle našlo v okrožju Piri na Saškem v deteljišču srno novorojenko. Ker bi bila živčala, prepustena sama sebi, gotovo poginila, jo je deklet vzel s seboj na dom in jo vzgajalo s steklenico. Srnica je krasno zrastle in je nikoli niso imeli v ograjenem prostoru. Za čudo se ni bala niti psov, ker je pač bila vedno pri otrocih in se je z njimi potepala po vasi ter se igrala nenavadno razumno. Lanskopomlad pa je srnica sledila klicu prirode. Neki srnjak jo je zvalil s seboj v gozd in ljubke srnice ni bilo več na izpregled. Ko pa je pritisnila letošnja zima, se je srnica spomnila domačije in vasi. Lepega dne se je znašla na dvorišču in pozorno čakala, da jo ugleda kdo od domačih. Seveda so jo takoj poklicali po imenu in srnica je priskakljala v hišo. Njena prva pot je bila namerjena tja, kamor je bila najbolj navajena, na svoje ljube ležaje na starinski zofi za pečjo. In tako je srnica spet v toplem zavetju in je rešena. Kriči za letošnjo zimo. Svobodno jo slišeli dan izpuščajo, da se zdijo po bližnjih gozdovih. Ko na se zmrazijo, pride rodno svet domov, vsi leti stasneko lačna. Sami, se nekei tedni in spet je bo za daljšo dobo izabirala ljubezen v zeleno gozdno kraljestvo.

Zima na vzhodni fronti

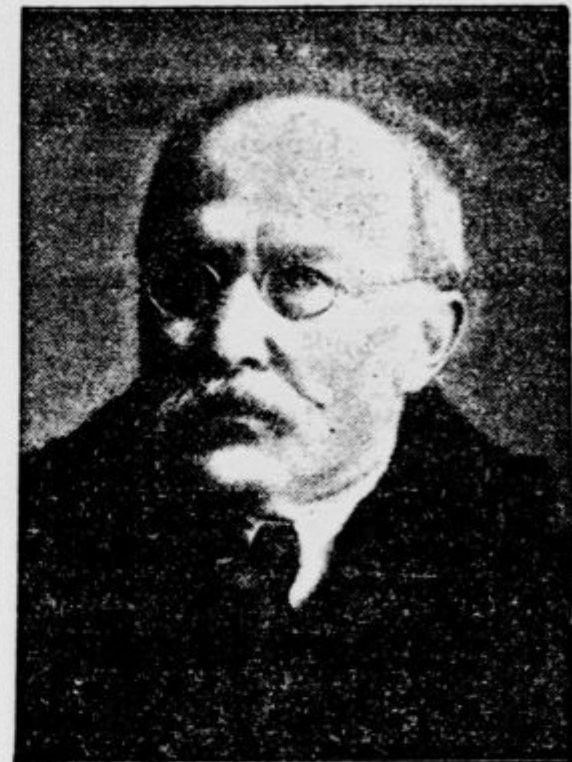
Zdaj, ko smo pred februarja dobili nove in hkrati tako znatno količino snega izpod neba, bodo naše čitatelje gotovo zanimali podatki, ki jih je te dni objavila agencija »L'Eco di Roma« o snegu in mrazu v pokrajinah, v katerih se razvijajo boji na vzhodni fronti. Na Bolni morju po navadi ovane živo srebrno podnilo v neprekinjenem razdobju 180 dni na leto. V Moskvi traja doba takih mrazov neprekinjeno 150 dni. V Petrogradu in Stalingradu 120. medtem ko v Odesi in na Krimu ne preseže 60 dni. Sneg, ki v Uralsu doseže višino 90 cm, na ozemlju severovzhodno od Volge po navadi ne seže več 60 cm, na črti Harkov—Krim doseže 20, na črti Odesa—Rostov pa 10 cm. V Arhangel'sku se sneg ne staja 180 dni v letu, v Gorkem 160, v Moskvi 150, v Kijevu 90, v Rostovu 60, v Odesi pa 40 dni. Temperatura od 40 do 50 stopinj pod ničlo se po navadi zabeleži samo v Sibiriji. V evropski Rusiji temperatura po redkem pada na 20 do 30 stopinj pod ničlo, a takšen mraz nikoli ni stalen. V splošnem pa je mraz v Rusiji po navadi zelo suh in če se v pravem času izvrše potrebni varnostni ukrepi, ne napravi mnogo škode.

Zelo hudi mraz pa so letos doživeli na Švedskem, kjer je zima prizadela tudi

mnogo stvarne škode, pa celo na Danskem. V Kodanju so o priliki zadnjega mrzlega vala popokale vodovodne cevi, da je ostalo okrog 80.000 družin to se pravi, ena tretjina prebivalcev brez vode. Nad 200 oseb so v enom samem dnevu sprejeli v kodanjsko bolnico kot žrtve mraza.

Jože Gostinčar †

Ljubljana, 10. februarja. V nedeljo popoldne je na svojem domu v Vižmarjih nad Ljubljano preminil v 82. letu starosti g. Jože Gostinčar. S pokojnikom je odšel iz naših vrst eden najbojnih dr. Krekovič sodelavcev in pobudnik krščansko-socialne ideje v delavskih organizacijah.

Jože Gostinčar se je rodil 15. marca 1860 v Beričevem ob Savi. Po ljudski šoli je dokončal še obrtno nadaljevalno šolo in si že mlad začel služiti vsakdanji kruh. Štiri leta je služil pri trgovcu Pakiču, potem pa je bil sprejet za paznika v nekdanji ljubljanski predilnici. Med prvimi se je Jože Gostinčar pridružil delavskemu organizatorju dr. Janezu Ev. Kreku. Bil je v pripravljalnem odboru Prvega slovenskega katoliškega društva in potem del časa njegov tajnik. Najdemo ga dalje med ustanovitelj Prvega delavskega konzumnega društva v Ljubljani, ki mu je bil prvi načelnik. Tudi v odboru »Delavskega stavbinskega društva« je bil Jože Gostinčar vnet sodelavec. Posebno vneto je pokazal rajnik pri krščansko-socialnem delavskem tisku, zlasti pri »Glasniku«. Obilno delo v društvi pa Jožeta Gostinčarja ni oviralo, da ne bi nedeljo za nedeljo obiskoval delavskih shodov, kjer je vzpodbudno delal za novo delavsko organizacijo.

Zaradi svoje ustrežljivosti in vplivnosti v delavskih vrstah je bil leta 1903 Gostinčar izvoljen za državnega poslanca v dunajski državni zbor in ostal njegov član do razsula monarhije. Potem je bil do 1. 1927 narodni poslanec v bivšem jugoslovanskem parlamentu. Nekaj časa je bil tudi minister za socialno politiko. Ves čas od ustanovitve »Jugoslovanske strokovne zveze« je bil Gostinčar njen najbolj vnet sodelavec. Še potem, ko se je umaknil iz javnega življenja, se je z ljubeznijo zanimal za delavski pokret, ki mu je bil del časa voditelj. Pokojni Gostinčar je bil vreden in natan-

čen pri opravljanju svojih dolžnosti. Vsekomur je pomagal, če je le bilo v njegovih močeh. Kmalu je zato postal eden najprijateljskejših posilencev. Zato se ga bodo mnogi hvaležno spominjali. Naj v miru počiva!

Pogreb ministra g. Jože Gostinčarja bo danes iz hiše žalosti na domače pokopališče. Žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

Obnovite naročnino!

Prof. dr. Pavel Brežnik

Poteklo je petdeset let, odkar se je rodil v Ljubljani eden naših znanih šolnikov, profesor dr. Pavel Brežnik (1. II. 1862). Študiral je v nižjih razredih klasične gimnazije v Ljubljani in višjih pa v Novem mestu, kjer je bil njegov oče klasični filolog, ravnatelj gimnazije. Posvetil se je študiju moderne filologije na dunajski univerzi, kjer je bil jun. 1. 1914. že v osmem semestru promoviran za dr. phil. Kmalu nato je napravil profesorski izpit in nemšine in francosčine in stopil kot suplent na Dunaju v državno službo.

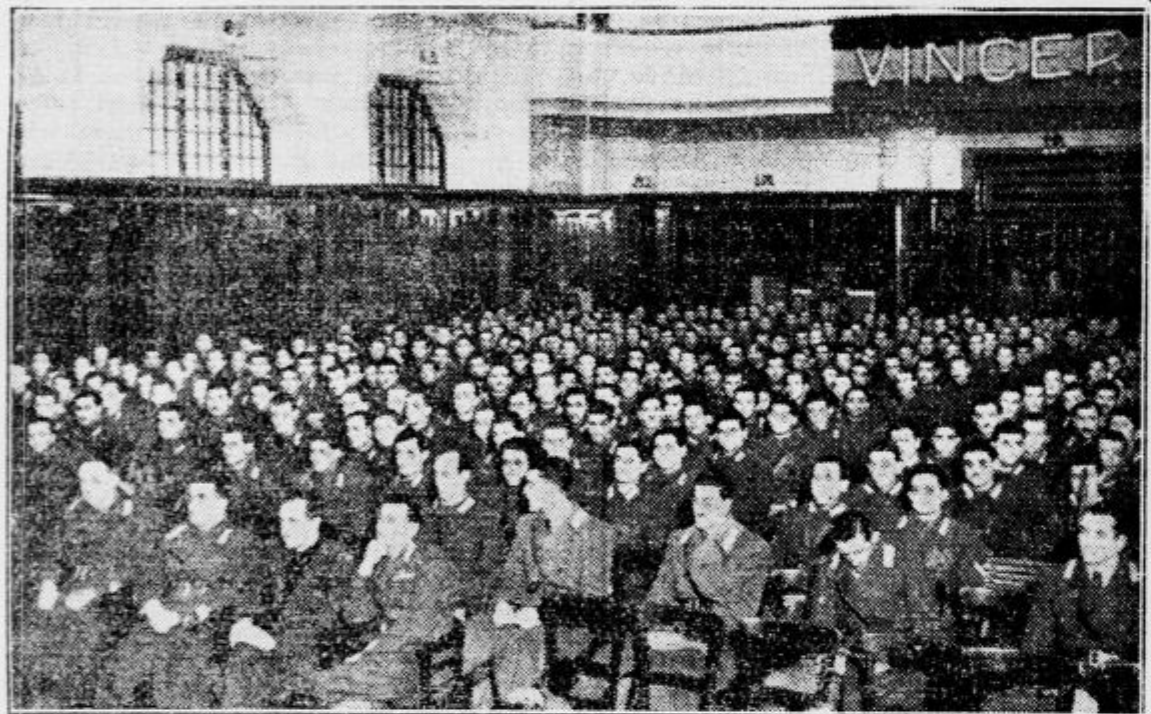
Januarja 1919 se je preselil v svoj rojstni kraj, kjer je naprej služboval na realni, nato pa tudi na drugih srednjih šolah.

Več let je živel v Parizu, kjer je študiral na Sorbonni in kjer je bil v šolskem letu 1921/25 lektor za slovenščino na visoki šoli za orientalske jezike. Ponovno je zastopal naše profesorsko društvo na mednarodnih profesorskih kongresih v inozemstvu. Mnogo je potoval po Evropi in Ameriki in kot sodrnik našega lista in drugih slovenskih listov in časopisov najdal marsikaj o svojih doživetjih. Prav tako je tudi znan širšim slojem kot predavatelj, ne samo v ljubljanskem in beograjskem radiu, temveč tudi po mnogih društvih v naših mestih in vseh štirih domovine. Udeleževalec se je tudi kot pisatelj, napisal je med drugim romane »Temo zvezde«, »Klic Gorjancev« in »Marsove skrivnosti« in prevedel marsikaj iz francoske, angleške in španske književnosti.

Napisal je poleg tega več učbenikov za francosčino in nemščino, njegova specialna stroka pa je nemščina, njegova gramatika, iz katere je napisal v nemščini več znanstvenih razprav, ki jih je izdal univerza v Beogradu, kjer pisec stalno živi. Na mnogo leta!

A. O.

Velika prireditev za Oboroženo Silo

Ljubljana, 10. februarja. V ponedeljek popoldne je bila na sedežu Pokrajinskega Dopolavora velika varietetská predstava, na kateri so nastopili Bel fakir in njegova umetniška družba. Na to prireditev so prispeli poveljniki brigade general De Rienzi, veliko število častnikov in podčastnikov ter moštvo, ki je napnilo veliko dvorano do zadnjega kotička. Prisotni so bili centralni nadornik N. U. D. Pesci, nadzornik Pokrajinskega Dopolavora Liberatti, podtajnik pokrajinskega Dopolavora G. Brisone in drugi predstavniki Dopolavora. Večštevno, ki je bilo po svoji naporni službi deležno prijetnega razvedrila, je z velikim zadovoljstvom sledilo vsem

točkam obšrnega in res zelo zanimivega sporeda. Nastopajoči so morali večkrat ponoviti nekatere točke. Posebno toplo je bil Bel fakir sprejet od gledalcev, ki se niso mogli načuditi njegovim spretnostim. Spored je bil skoraj isti, kakršen je bil na prireditvi v nedeljo, le Bel fakir je dodal še nekaj točk. Ker je med vojaštvom zelo veliko zanimanje za nastope te artistične italijanske skupine, bo priredil Dopolavor še nekaj takih predstav za Oboroženo silo, tako da se bo lahko zvrstilo pri teh prireditvah vse ljubljansko vojaštvo. Zato bo pa priredila ta umetniška skupina nekaj predstav v večjih krajih pokrajine.

Divjad prihaja v bližino hiš

Pomagaјmo ji, kjer moremo, prestatl hude zimo

Visoko zapadli sneg je povzročil naši divjadi mnogo težav. Pred kratkim jo je moril mraz, zdaj pa debela snežna odeja onemogoča, da bi se divjad poiskala zadostne hrane. Zlasti tipi mlada divjad, ki komaj stopita po debeli snegu in se venomer vgreza vanj. Muči se pri razkopavanju snega, da bi prišla do koprni tal. In ko se ji že zdi, da bo dosegla svoj namen, se znajde pred novo oviro: tla pod snegom so od zadnjega mraza porednata in divjad zaman razbija trdo ploščo, da bi dosegla mrvice mahu ali bilja.

Zato ni čudno, da prihaja letos divjad spet v bližino domov. In sicer pernatá divjad prav tako kakor stitinožna. Zakupniki revirjev gotovo store vse, da s krmiljenjem olajšajo divjadi prebiti zimo čut ljubezni do prirode pa zahteva tudi od ostalega prebivalstva po samotnih domačijah, da ima usmiljenje z divjadjo da je ne preganja

marveč ji olajša zimsko bedo in ji uteši glad. Obenem nam velevala dolžnost, da v teh časih mislimo na uboge ptice, ki so se zadnje dni kar poskrle pred snežnim naletom in zdaj gladujejo. Navezane so zgolj na hrano po krmilnih hišicah in pa kar največjo paberkov pod kozolci, pri hlevih in gnojilih. Če se zdaj žrčemo naklonjenosti, ko so v najhujši stiski, nam bodo drobljanci hvaležno vse povrnilli s svojo veselostjo in koristnostjo. Saj bo prav kmalu pomlad in spet nas bodo ptički razveseljevali z žvrgolenjem, z znanjem smeždi, s krmiljenjem mladičev, se prav posebno pa z ugonabljenjem šoditvega mrčesa, ki bi nam brez ptičjege nadzorstva ugonobil sadno drevje. Zlasti naj učiteljstvo priporoči šolski mladini, da venomer skrbi za prehrano ptic in da nudi življam v svobodi pomoč, kjer koli se to ponudi prilika. Kadar bo pri vsaki hiši na

Nova raziskovanja o revmatizmu

Revmatizem je najbolj razširjena ljudska bolezen. O njem čitamo v razpravi izpod peresa dr. Schwankaja, da je beseda »revmatizem« v navadi šele od konca 16. stoletja dalje. Vsekar so bolečine čutili ljudje že davno prej. Profesor Viljem Bullonius, ki je živel od 1536 do 1614 je prvi začel razlikovati bolezenske v skupnih od različnih vnetij v katariev. Vendar se tudi že kakih 300 let nato imeli revmatizem za bolezen prehlada. Zdravnik Pässler je odkril leta 1905 nenavadne zveze med revmatizmi in pojavi in raznimi žarišči bacilov, ki tiče na navadi na čisto drugih koncih telesa. Danes izvajajo zdravniki skoraj vsak pravi revma iz žariščne infekcije.

Na zobni korenini na mandljih v žolčnem mehuru ali slepiču so se utabirili ne-tile gnojne streptokoki. Čisto tihi so na delu da uničijo zob ali morda celo meso. Toda njihove daljine učinek lahko bolnik kmalu začuti kot revmo. Ta proces je očitno po vseh prilikah jetike. Kadar vdero bacili jetike v dihalne organe se zbero nekje v žarišču. Ni še odločeno ali bo človek zapadel jetiki vendar razširja svoj strup po tkivu. Na ta način postane napaden sila občutljiv za strup bacilov začne močno pordečati in se mu vname koža, kjer mu vzbujajo tuberkulini. Prav tako razširja streptokoki po živčevju strup iz zobovja ali iz mandljev k možganom, ki vzbujajo nato hudo občutljivost. V živčevju se ovirana prebava, ki postane nenormalna in ne dobavlja zadostnih snovi telesu marveč proizvaja nadležne strune.

Trojanski inak Ahil je imel ranljivo mesto in vsak človek ima svoje ranljivo mesto.

redu, slepič so ji že pred leti izrezali. Kje je torej treba iskati žarišče? Zdravnik je vprašal: »Mar ste kdaj imeli težave z žolčem?« Bolnica se ni mogla spomniti. Naposled se je vendar domislila, da je pred leti čutila bolečine okoli želodca. Trudoma pričeljo prejšnjega zdravnika, ki lahko pogleda v svoje zapiske in ugotovi da je gospa svoje čase trpela za koliko. Zdaj je treba operirati žolč, ki je ognjen. Takoj po operaciji je revmatizem izginil.

Pri iskanju žarišča je nadaljnja težava v tem, da revmatizma ne povzroča ono samo ognjišče, marveč kar celo vrsta ognjišč, od katerih so vplivni posamezni organi. Zdravnik ugotavlja žarišča, a če le enega najde, bolezen ne izgine. V ostalem na ljudje trpijo različne motnje in okorelosti sklepov, ki niso revmatične, marveč jih povzročajo bacili jetike ali drugi netični bolezniki. Take revmatizmu podobne bolezni pogostokrat otežujejo preiskavo.

Z odpravljenjem žarišča revmatizem se ni ozdravil. S to boleznijo je kakor s sodom smodnika: kolikor dolgo je še nekaj smodnika, zadostuje ena sama iskra za eksplozijo. Tudi po odstranitvi žarišča ostanejo strupi bacilov in razni zastanki snovi v telesu. Lahko poškodba mišice, prevelik napor ali prehlad, ki oslabi odpornost organizma lahko povzročita nov napad revmatizma. Bolnika je torej treba brezpozno rešiti škodljivih snovi. Konec oboje prepreči in v podobni načini povzročajo da kri močneje prečišča telesa tkivo. Zdravljenje s gibanjem povzroči močnejši krvotok, soljstva. Čem več krvi gre skozi jetra tem bolj se telo rešuje strupov, saj so jetra po daljši razčiščenosti telesa.

Zadnji čas so zdravniki spet začeli vbrizgavati čebelji strup, potrjujejo v polni meri

stare čebelarke skušnje, da je čebelji pik zdraviljen zoper revmatizem. Na zavodu za raziskovanje revmatizma v Berlinu so zadnjih 14 let dosegli s čebeljim strupom kar najboljše uspehe. Čebelji strup razširja tudi najfinjšje krvne posodice, zmanjšuje krvni pritisk, razbremenjuje srce, razrešuje krče in poživlja prebavila. Učinek se lahko popolnoma prilagodi stanju posameznega bolnika, ker se lahko posamezniku vzbriže poljubna mera čebelnega strupa. Zdravilni čebelji strup je seveda treba pridobivati čez poletje, kajti pozimi se čebele preselijo malo bržajo za človeške revmatične nadloge.

Načrti za turizem na Koroškem in Gorenjskem

Prve priprave za takojšnji razmah po vojni

Kakor smo poročali, je vodja nemškega tujkega prometa državni tajnik Esser postavil dr. Pogatschnigga za vodjo tujekoprometne zveze na Koroškem. V nedeljski številki celovskega dnevnika je objavil dr. Pogatschnigg nekatere svoje načrte o tem, kako naj bi se po sedanjih vojni razvil tujski promet na Koroškem in na Gorenjskem. Naj povzamemo nekatere zamisli:

Koroška je poleg lesnega gospodarstva poglavitno navezana na tujski promet. To je sončna dežela, ki lahko s svojimi lepotami venomer privablja goste. Toda dolga leta se ni zgodilo nič posebnega v tujem prometu. Zato je treba že zdaj v vojni izvršiti to in ono, da bi se tujski promet v bližnji dobi bolj uveljavil.

Predvsem je treba svetovno slavni področji — Vrbsko jezero in Blejsko jezero — napraviti pristopni mednarodnemu dotoku tujcev. Povečati je treba gostišča in hotele in storitvi vse potrebno v pogledu higijene. Ustvariti je treba kar najboljše prometne zveze z izgradnjo cest, po železnicih in z

avtobusi. V zimski dobi je treba na široko odpreti koroški in gorenjski smučarski paradiž. Že v teku vojne naj bi se uredilo vprašanje oddaje zasebnih sob. Lastniki sob bodo povabljeni, da prilagodijo razpoložljive prostore in da se izkažejo kot gostoljubni ljudje. Prevlsem bo treba v Celovcu izgraditi hotele in nova gostišča, ki bodo v skladu s modernim tujkim prometom. Propaganda bo zlasti naglašala, da imata Koroška in Gorenjska ugodno podnebje in da nudita klimatična zdravilišča, kakršna ima Švica. Kar pa se topilih kopališč tiče, bo treba zlasti posvetiti pozornost beljaškim toplcam.

Z Gorenjsko — je izjavil dr. Pogatschnigg — je pridobila Koroška področje, ki je zlasti v pogledu tujkega pomena izredno dragoceno. Še letos je treba gorenjsko deželico odpreti tujekemu prometu. Začetek je bil storjen že s tem, da je bil urad šefa civilne uprave premeščen v Celovec in da so prenesli z novim letom urade, ki so bili prej nastanjeni v blejskih hotelih, v gorenjsko politično središče Radovljico. Na ta način so blejski hoteli spet odprli svoji prvotni namembli. Prav tako bodo ostale gorenjske pokrajinske lepote z Bohinjem na čelu v kratkem odprte za tujski promet in bo še to in ono povečano in zgrajeno. Tako naj bi postala gorenjska deželica dragocena privlačna točka koroškega tujkega prometa.

Če stremj Koroška za tem, da postane prva tujkoprometna deželica v velikememski državi, mora znati upoštevati želje svojih gostov v pogledu zabave in razvedrila. Prvi začetki so bili storjeni s sportnimi prireditvami na Vrbskem jezeru in z zimskimi sportnimi tedni, ki jih je vojna vsekar preprečila. Toda po vojni se bo v tem pogledu razvila široka organizacija in se bo uveljavila zlasti sportni stik z Italijo in Hrvaško. Velike plavalne in lahkoatletске tekme naj bi poživljale poletni sport na Koroškem in Gorenjskem. V pogledu planinarstva pa zlasti omogoča velik razvoj triglavsko področje, kjer bo treba še izgraditi nekaj zavetišč ter izpopolniti markacije.

V zvezi s sportnimi svečanostmi na Vrbskem jezeru bo treba pripraviti kulturne prireditve, ki bodo ustrezale tudi razvajanemu okusu in bodo nudile gostom raznovrstne umetniški užitek. Zavoljo tega bodo pri bodoči izgradnji koroških mest in ostalih krajev zlasti pazili na izgradnjo kinematografij in si prizadevali, da dvignejo kulturno stopnjo z gostovanjem odličnih gledaliških in koncertnih sil. Posebna naloga v tujkem prometu bo pripadala državnim avtomobilskim cestam, po katerih naj bi prihajal dotok iz vse Nemčije na Koroško, ki si je na čela ponosno ime »sončna dežela nemškega jugata«.

S podmornico nad morskega volka

Tik pred afriško obalo srečujemo pogostoma veličanske trope »svinjskih rib« — pripoveduje poveljnik nemške podmornice Hardegen.

Včasih ostajajo po ves dan ob brodu in zanimivo je opazovati njih veselo prekopiranje. Videti so težke in nerodne. A vendar so presenetljivo gibčne, kadar se poigravajo ob našem kljunu. Pripisoval bi jim pravi čut za ekserciranje, kadar se nenadno poženje vse skupaj iz vode, spremene smer itd. Čudno je, da se nas tudi ob večjih brzinah plovbe drže brez vsake težave. Tu in tam se poženje posamezne do tri metre iz vode in to je vsekakor nekaj, če pomislimo, da tehtajo po nekliko stotov. Med njimi opazujemo ribe, ne večje od postrvi, ki skakačejo iz vode nad 100 m daleč plavajo in jadrajto te male ribe s svojimi razprostrtimi peruti po zraku. Bolje bi jih imenovali »drseče« ali »jadrajoče« ribe, kajti njih letanje prav za prav ni letanje. Pogosto pade kakšna na krov in jo poton kuhar ocvrte v kuhinji.

Nenadno nastane v tem ribjem svetu velik nemir. Razločno lahko opazujemo, kako se igrivost spreminja v beg. Tedaj že oziramo, kako je čstra plavut prerežala gladino pred njo na bežijo tropi letajočih rib. Morski volk je to, kraljevski ropar rib-

jega carstva. Kmalu je vse izginilo in v soparni popoldanski vročini ostane podmornica sama.

Odrejli so nam novo operacijsko področje in tako nismo mogli presekati ravni, ki je bil tik pred nami. Namesto tega smo neke nedelje priredili veliko veselico na krovu. Brod je ležal v ustavljenosti stroji mirno sredi dolgih valov. Vrgli smo kavelj za morske volkove in že opoldne je eden izmed njih prijel. To je povzročilo veliko razburjenje. Zverina je bila divje okrog sebe, toda kavelj je držal dobro, rešiti se ni mogla. Počasi smo jo potegnili do ladijske stene. Trije stoli v oku so roparico kolikor toliko pomirili, le tu na tam je repna plavut še udarila po vodi. Zvlekli smo jo na palubo. Še nekoliko fotografskih posnetkov za album potem smo jo razkosali. Plavuti smo obesili ob odrišču za mreže, prinašale naj bi nam srečo. Iz hrbtnice smo izdelali izprehodno palico.

Popoldne smo priredili športno slavnost s tekom v vrečah in z jajci okrog stolpa ter okrog topov s štafetaimi čolnov in hlastanjem po klobasah, pri čemer se je gortica trdovratno lenila zlasti na brade. Vmes smo se na krmi kopali. Tam je lahko sedelo vsakikrat po pet mož in dajalo da so valovi pljuskali čeznje. Ob vodni temperaturi 29 stopinj Celzija si lahko sedel cele ure v tej idealni valovni kopeli. Okrepčani in spet sveži smo se lahko posvetili novim nalagam.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Mali cirkus je gostoval v mestu. Njegova glavna privlačnost je bila kletka. V kletki sta živel tigr in ovca v lepi složnosti.

»Ali se nikoli ne ravsa?« je vprašal neki obiskovalec.

»Zelo redko. A če se to zgodi, traja le nekoliko sekund,« je odgovoril cirkuški ravnatelj.

»In potem?«

»Potem si kupimo pač novo ovco.«

Kupovalca: »A kako se odpira ta skat-

lica?«

Drogist: »To je obširno povedano v navodilu, ki je v njej.«

Prodajalec: »To je čudovita ura, gospod, teče štirinajst dni, ne da bi jo bilo treba naviti.«

Kupec: »Lepo — in kako dolgo teče, če jo navijem?«

Teta si je pomerjala novo obleko in je vprašala malega Janezka, kako mu ugaja v tej obleki. Janezek je šel okrog nje in odgovoril: »Od zadaj si videti takšna, kakor da si od spredaj prav lepa!«

Gospa Korenčkova se je vrnila iz družbe domov.

»Ali je bil med mojo odsotnostjo kdo tu, kaj?« je vprašala služkinjo.

»Da, neki gospod je bil tu.«

»Ali je ostavil svojo vizitnico?«

»Ne, polepil jih je na vse pohištvo!«

Celebrazione del XIX° Annuale della Milizia — Proslava XIX. obletnice Milice

Il Duce passa a Roma in rivista i reparti della Milizia — Duce na reviji oddelkov Milice v Rimu

Indijanska romantika v Velikem Chacu

Iz Buenos Airesa poročajo, da je nastalo med indijanskimi plemeni, ki živijo v nedostopnih pragozdovih Velikega Chaca, v mejnih predelih Argentine. Bolivije in Paragvaja, ozračje skrajne napetosti. Pred dnevi je prišlo do krvavega spopada med dvema plemenoma nedaleč od kraja San Ignacio, ob reki Timetrano. Sedaj je prišlo do nove bitke kakšnih 50 km od Torona.

Med Indijanci rodu Chiriguano in Munso je vladala že nekaj časa velika napetost, ki je nastala morda zavoljo tega, da so možje enega plemena zašli v lovišče drugega plemena. Sledila je doba, ko so se na obeh straneh dogajale zasede in napadi na posameznike, končno se je dvignilo celotno plemo Chiriguano v napad na taborišče Munsov.

Maje so se za ta obračun oborožili na zelo pester način, tako da so se eni ponasili s puškami najrazličnejših tipov in starosti, medtem ko so drugi nosili še loke s tradicionalnimi zastrupljenimi puščicami, tretji pa so imeli samo nože in bodala. V bitko so šle tudi ženske. Na obeh straneh je obležalo nekaj mrtvih in ranjenih, zgorelo je tudi več koč. Argentinska policija je prišla zavoljo velikih razdalj v teh krajih prepozno, da bi mogla poseči vmes. Pobraba je le kakšnih dvajset trupel in je poskrbela za več ko sto ranjenih. Kar je bilo Indijan-

cev še živih in zdravih, so jo že davno prej popihali v gozdove, kjer bi bilo vsako zasledovanje zaman. Oblasti pa so sklenile, da bodo uredile stalno varnostno službo v okoliših, kjer bi se utegnili takšni dogodki še ponoviti. Toda takšna nadzorstvena služba bi ne imela nobenega uspeha, če bi jo izvajala Argentina sama, kajti življenje divjih indijanskih plemen se odigrava, kakor rečeno, na mejah treh držav in prehodi z ozemlja na ozemlje onemogočajo vsak učinkovit poseg v to življenje s strani ene same države. Zdi se, da bo prišlo iz tega razloga do posebnega dogovora med oblastmi vseh treh držav.

Nova priprava proti radijskim motnjam

V borbi proti radijskim motnjam so v Nemčiji izumili posebno električno kondenzatorsko pripravo, ki se priključi na stroje in električne aparate, povzročitelje motenj. V primeru, da je stroj ali električni aparat na primer ventilator, dovolj velik, se nova priprava vgradi neposredno vanj, če pa gre za majhne priprave, na primer za električne sušilice las, se vključi v žico. Nova priprava črpa z upor radijske motnje se je izvrstno obneslo.

Celebrazione del XIX° Annuale della Milizia — Proslava XIX. obletnice Milice

Il Duce consegna la medaglia d'oro al Valor Militare al Segretario del P.N.F. Duce izroča zlato kolajno za Vojaške zaslugе Tajniku Stranke

Kulturni pregled

Drago in Nande Vidmar

Iz generacije ekspresionističnih slikarjev sta se kmalu odločila brata Vidmarja po tem, da sta se odvrnila od takratnih življenjskih gesel h kmetu, k njegovemu življenju in delu. Sicer je bil ta odvrat pogojen v dobi, ki je iskala tkz. socialne motive. Grda, četudi resnična stran življenja, tipi iz predmestja in tovarniških okrajev, brezposelnih proletarijat stopa posebno v industrijskih deželah v središče umetnikovega zanimanja. Brata Vidmarja sta to umetnostno gibanje ponášala, ko sta došla, da je treba socialne motive iskati pri nas predvsem na kmetih. Te njune vloge jima v razvoju naše umetnosti ne smemo odrekati. Toda ostala sta na pol poti, ker se pri slikarju obenem s programom pojavijo tudi slikarski problemi. Program ne sme biti razumsko prekoncipiran, ne sme vezati, temveč mora tvoriti osnovo glavnim slikarskim vprašanjem. V svojem razvoju sta oba slikarja dospela že do svojstvenih načinov izražanja, ki sta se jih čvrsto držala in čijih konec bi mogel biti naravnost v šabloni.

Na pričujoči razstavi v galeriji Obersnel kažejo te nove smeri in novo gledanje, ne še dosledno izdelano, vendar mnogo obeta. Iskranje po novih poteh in načinih ju je nujno moralo pripeljati v stik z mlado, toda močno osebnostjo Franceta Miheliča. Predvsem je odločila sorodnost snovi in sorodna spoznanja. Nujnost te sorodnosti je dospela že do močnega vpliva, ki ga na podlagi te razstave ni mogoče zanikati. Nekatera dela po snov-

nem konceptu, po kompoziciji in po koloritu spominjajo naravnost na Miheliča (n. pr. S. paše, št. 9, Pot v vas, št. 13 pri Dragotu in Deček, št. 20, Hribovec, št. 50 pri Nandetu). Pri drugih pa še vežejo star način z novim vplivom. Tega vpliva slikarjema ni šteti v slabo, ker bosta na ta način našla izhod iz zagate, ki jima je grozila; obenem pa je treba pritruditi dejstvo, da je mogoče ugodne vplive najti tudi doma, ne da bi bilo potrebno iti na tuje. Pri sprejemanju vzorov pa ne bi smeli seči le po zgolj zunanji formalističnih znakih, marveč bi mnogo bolj skušali dospeti do spoznanja, kako je vzornik svoja dela ustvaril. Predvsem se je podvrget neposrednemu podrobemu študiju, da se izogne vsem napakam; v delo je vložil mnogo osebnega razpoloženja, ter je končno v vsebini in obliki slogovno dosleden. Obih bratov se drži preveč literarno izdelan program, ki mu podleže tudi ustvarjalna sproščenost.

Od obeh bratov je več del razstavil Drago Vidmar. Življenje kmeta, predvsem njegovo delo na polju ali travniku, je v pokrajino postavljeno kot osrednje, kot nekaka štafaža pokrajinske slike (Pot v mlino, št. 15) ali pa kot glavni motiv z nedoločnim ozadjem (Krompir, št. 6, Zetev, št. 7, Na njivi, št. 15). V obeh primerih pa figura skupina ni povezana s pokrajino v enoto (Sorska njiva, št. 10). To dvojnost pa ni čutili le v snovni razcepčnosti, tudi figuralki in pokrajini, temveč enako tudi v slogovni nedoslednosti. Kolikor

predstavlja osrednje s figuralno skupino realno dejanje, tako je tudi realistično podano. Ozadje (pokrajina in nebo) pa je naturalističnemu stilu odgovarjajoče slikovito izdelano. Ta notranja diskrepanca je pri posameznih delih bolj očitna, ponekod pa se je je znal izogniti (Seno, št. 17, ki je v celoti slikovito izdelana). Počim se pri starejših slikah zadovolji z jasno sončno svetlobo, zato se poslužuje rumenasto svetlih tonov, vnaša v zadnja dela že mnogo osebnega razpoloženja, barvno pa se nagiba k zelenim, močnejšim bolj

Drago Vidmar, Il raccolto — Zetev

enotnim tonom. Nekatere pokrajine študira zgolj zaradi slikarskih problemov, v njih napoveduje nove obete (Pokrajina, št. 19, Kmetija z Jezera, št. 8). V nadaljevanju te smeri obenem z večjo povezanostjo obeh elementov, ljudi in pokrajini, vem, da nam bo slikar nudil tudi večje kompozicije, kakor nam kaže »Jesen v Sorle (št. 1), ki šteje med boljše stvari na razstavi. Nande Vidmar je izrazitejši pokrajinar. Pa tudi pri njem opazujemo bistvene spremembe. Od mnogo slikovitega, večkrat nejasnega načina izdelave pokrajine v pre-

Smotke iz rastlinjakov

Kodanjski kadilci so doživeli senzacijo. Vsi njihovi pogovori se sučejo okrog novih smotk, ki so izdelane stoudstotno iz danskega tobaka. Stvar ni tako enostavna, kajti tobak na Danskem ne uspeva kar tako in je bilo treba posebnih trik, da so ga pridelali celo za dobre smotke. Izdelec novih smotk je namreč neko cvetlično vrtnarstvo v Glostrupu, ki je izkoristilo svoje obsežne rastlinjake za gojitve tobaknih rastlin, ko cvetlice danes ne gredo več poseben v denar. Za poskus je vrglo na trg poldrug milijon smotk, ki se imenujejo po slovitim danskem admiralu Nielsu Joslu, in tri vrste cigaril, dve nadaljnji vrsti smotk pa bosta sledili. Prve sode o teh tobaknih izdelkih veljajo, da »niso tako slabec.

Ločitve na Nemškem

Nemški statistični urad objavlja, da je bilo leta 1940 v Nemčiji za 18,2 odstotka manj ločitev zakonov kakor leta 1939, število razporečenih sodb se je znižalo celo za 29,4 odstotka.

A NEKDOTA

Po nekem predavanju, ki ga je imel pisatelj Gerhart Hauptmann, se je zbralo okrog njega polno mladih »častilcev«, ki so si želeli od njega avtograma. Ustregel jim je in so srečni odšli, samo neki deček je še ostal.

»Kaj bi pa ti še rad?« ga je vprašal Hauptmann prijazen.

»Prosim, še en avtogram.«

»Ali imaš brata?«

»Ne.«

»Sestro, prijateljico?«

»Ne — toda za dva Hauptmanna dobim enega Leharja!«

VSAK DAN ENA

Prometni stražnik je dal znak, da se mora vozač ustaviti: »Vozili ste z brzino preko 80 km!«

Vozač: »Slajno, kaj ne? In pomislite, da šofiram šele od včeraj!«

vladajočih rdečastih tonih (Zimska pokrajina, št. 23, Prvi sneg, št. 22), prehaja k novi, jasnejši izdelani podobli pokrajine (Motiv z Jezera, št. 21). Kolorit postaja svetlejši s prevladovanjem zelenih tonov. V pokrajine ne postavlja figur; te silka posebej, vendar bi na njih nekatere posameznosti bile potrebne vestnega študija (Priatelj, št. 24). Tudi on se ni odločil, poleg risarsko, v konturah izdelane figure (Služkinja, št. 25), ima na drugih plastice, nost telesa in oblek (Priatelj), dočim je Hribovec (št. 30) popolnoma slikovito napravljen le z barvo in svetlimi toni, ki ne more zakriti neposrednega Miheličevega vpliva. Slogovna neizdelanost se po avlija tudi pri njem, čeprav je v glavnem mnogo slikovitejši od brata. Njegova novejša dela napovedujejo podrobnejši študij ter v njih nove obljube.

Zaradi aktualnosti vsebine, zaradi pristno domačega okolja in končno zaradi neposrednosti govorice njenih slik moremo obisk razstave toplo priporočati.

Dr. F. K. Kos.

Dva prevoda

Karl Heinrich Waggerl, čigar roman »Leta Gospodovo« je izdala v prevodu Franceta Kunstlja založba »Naša knjiga« (Ljudska tiskarna v Ljubljani), je še sorazmerno mlad pisatelj. Minilo je nekoliko let dni, kar je nastopil na nemškem literarnem večeru v Ljubljani: svetlo, suh, bolj visoke postave, razkuštran, nasmehljan in ljubezniv. Čital je iz svojih del, med drugim tudi odlomek iz »Leta Gospodovega«. O njem so pravili, da živi nekje na kmetih, v planinskem kraju in da se bavi z različnimi umetnostmi, predvsem pa goji pripovedno literaturo. Iz proze, ki jo je pre-

Kronika

• Domače olje zavzema važno mesto v prehrani. Po podatkih, ki jih je objavil italijanski statistični zbornik za leto 1941., je pred pričetkom sedanje vojne letna količina tonačih jedilnih maslobov v Italiji dosegla 11 do 12 kg na prebivalca. Najznamenitši delež je tej količini prispevalo domače olivno olje, katerega povprečni letni iznos je v petletju 1935-1939 znašal na osebo 4,1 kg. V letu 1935 je proizvodnja domačega olivnega olja dosegla maksimum 7,4 kg na osebo. Olivno olje pa zavzema med drugimi; zabeleži odlično mesto tudi po odstotku maslobov saj jih je v 100 gramih olja 98 gramov, kar predstavlja vrednost 39:80 kalorij. V času vojne, ko so se obroki raznih drugih živil z racionaliziranjem sorazmerno skrajšali, je vloga olja domačega pridelka v prehrani prebivalstva še toliko večja pomena.

• Naše cenjene inšerente opozarjamo, da sprejemamo oglase ta teden samo do 12. ure.

• Ze osmrtnice lahko prevzamemo še do 13. ure.

• Med pivci v Italiji vodijo Turinci. Vino spada zlasti v vinorodnih deželah karkršna je Italija, med potrebščino, ki so do letne najširšega konzuma, hkratu pa tvori v Italiji največje osnovo občinskih davčnin. Agencija "L'Eco di Roma" daje na podlagi najnovejših statistik zanimive številke, s tem, koliko državljani po posameznih mestih s pitjem vina prispevajo k vzdrževanju občinskih naprav in ustanov. Med vsemi potrebščini, na katere so v Italiji razpisane občinske davčnine, daje vino 40 odstotkov celotne vsote. Vino stane 30 odstotki, potem pa se vrste električna energija, poraba gradbenega materiala, sladkorja itd. Med mestnimi občinami, ki so sedeži pokrajini, zavzema, kar se tiče potrošnje vina, prvo mesto Turin, kjer ga potroši po 120 litrov na prebivalca na leto, nato pa slede Vercelli (114 litrov), Milan in Varese (112), Cremona (98), Genova in Livorno (97) ter Novara (95). Najmanj se pije po pokrajinskih mestih južno Italije in na otocih, kjer se konzum vina na osebo giblje od 11 do 20 litrov na leto. Da se na severu pije toliko več vina kakor na jugu, se da do neke mere tolmačiti z dejstvom, da večji mraz dviga potrebo po vinu in ljudih.

• Pismo Sovjetskih ujetnikov. V nemških listih čitamo, da je 10 ujetih ruskih oficirjev s podpolkovnikom Jeršovin na čelu izročilo poveljniku ujetniškega taborišča v Litzmannstadtu dalše pismo, v katerem nastopajo proti Stalinu in zanikujejo, da bi Nemci zasmevali, pretepali in ubijali vojne ujetnike. Pravijo, da so se sami prepričali o skrbnih nemških postopkih za vojne ujetnike in da ta skrb priložuje kulturni stopnji, na kateri stoji nemški narod. O poveljniku taborišča pravijo, da s svojim osebnim vodstvom od dneva do dneva, pa popravila življenja ujetnikov. Nekateri nemški listi, med njimi beograjska "Donauzeitung", so objavili pismo tudi v ruskem izvirniku.

„PROJA“
je izdelek
KOLINSKE TOVARNE
Hranil D. D.

• Stroga obsodba vojaškega kantarierja. Državni namestnik in guverner na štajerskega, je strogo kaznoval vojaškega kantarierja Matjaž Lemmerja v Admontu. Lemmer se je pogostokrat pregrešil zoper predpise o cerah in to na škodo vojaštva. Zlasti se je okorščal pri prodaji vina, žganja, likerjev in tobaka. Cigarete je prodajal c. vilistom, čeprav so bile določene za vojaštvo. Zato ga je državni namestnik kaznoval z globo 10.000 mark in z odvzemo krivičnega dobička v znesku 9000 mark. Razen tega mu je za vse življenje odvzeta pravica kantarierstva. »Völkischer Beobachter« pripominja: Sleparski kantarier lahko govori o sreči, da njegovo dobičkalnostno zadržanje nasproti vojakom ni imelo tiste posledice, ki bi bile v takem primeru v skladu s čustvovanjem vojaštva. To se pravi: Matjaž je lahko srečen, da še nosi glavo na ramenih.

bral, smo mogli občutiti troje: predvsem da je kot pisatelj tesno združen z naravo, iz katere zajema podobe rahlega lirčnega značaja. Dalje da je veren opovalec in poet kmečkega človeka in da umu v tej zelo obdelani motivni plasti najti novo, izvirno snov in svoje človeške postavte ter jih obdati s posebno atmosfero v čemer kaže nekatere skupne značilnosti avstrijsko-alpskih pisateljev. In slednjič da je po svojem svetovnem in življenjskem nazoru najbližji katoličanstvu. Mogli bi še omeniti kot Wagnerlova značilnost da se njegov rahločutni lirizem dostikrat druži s humorjem ter da kaže njegov literarni slog izrazite vplive ekspressionizma, ki se je v nemški prozi po prvi svetovni vojni dokaj razbohotil in vplival na izrazna sredstva tudi tistih pisateljev, ki so se v nadaljnjem razvoju približali realizmu ali novi stvarnosti.

Vse te značilnosti razodeva roman »Leto Gospodovov«. Wagnerlov spis se dogaja na vasi in razpleta človeške usode prirode in vseh dogodke v časovnem okviru leta razvrsčene okrog osebe malega Davida, ki je ena natiionalističnih deskih postav kar jih zaslediš v literaturi. Prav za prav »Leto Gospodovov« ni roman v klasičnem pomenu besede, toda saj je vseeno kakor ga označimo: je to vrsta čvrsto povezanih in po nekod do zelo rahlih odtenkov izdelanih postav iz življenja na vasi na avstrijski kataliki vasi z njenim faranom in na pol kmečkem življenju in z vsi tisti, idiličnostjo in tisto življenjsko stvarnostjo, katere nekatere značilnosti se kažejo pri drugih dolno tudi naših pisateljih te vrste in smerni. Zdi se da je pri tem romanu povzročila, to kar nekaterega tolikim našim kmečkim povsem: vsa vsebina obdaja svojok ozračje, ki daje barvo in nekateri omenjena tudi posameznim slovenskim postavam in nam ves ta Wagnerlov svet čustveno približuje.

IZ LJUBLJANE

u— Nova grobova. Po daljšem trpljenju je preminila dobra mati ga. Jerica Gomilarjeva. Na zadnji poti jo bodo spremili danes ob 14. iz kapele sv. Andreja na Zalah k Sv. Križu. — Po dolgem trpljenju je za vedno zapustil svoje višji tehnični prometnik g. Alojzij Furlan. Pogreb bliagega rajnika bo v četrtek ob 14. iz kapele sv. Križofa na Zalah k Sv. Križu. — Pokojnina homo ohranili blag spomin, žalujočim svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Vsi v Ljubljani pristojni priseljenci rodne vojnih ujetnikov in vojne vdove, ki so dosedaj dobili podporo v mestnem socialno-političnem uradu, naj se zaradi nadaljnjih navodil za podporo zanesljivo zglase v tem uradu na Ambroževem trgu št. 7 v sobi št. 8 v petek ali v soboto 13. in 14. t. m.

u— Važno opozorilo lastnikom stavbišč: Veliko nezažaden parcel — stavbšč lez, tako, da po sedaj obstoječih in že narejenih javnih poteh niso dostopna Lastnikih parcel, ki bi hoteli v doglednem času na njih zidati, opozarja mestno poglavarstvo, da mestna občina sodni ne bo mogla napraviti do njihovi stavbišč ulic ali cest, saj spjeljati vodovoda, kanalizacije i. dr. in sedanje finančne razmere tega nika ne dopuščajo. Kdor bi pa kljub tem opozorilam na takih odročnih stavbiščih zidati stanovanjske ali druge vrste stavbe, bo moral sam na svoje stroške oskrbeti ozroma napraviti dovoljno pot in druge potrebne naprave po navodilih mestnega tehničnega oddelka, ter jih seveda tudi vzdrževati tako dolgo, da bo mestni občini v finančnem pogledu omogočeno pristopiti k realizaciji cestno gradbenega programa za prihodnje leto. Prav tako mestna občina v tem času ne bo mogla s teh postav spravljati snega in pobirati, smeti ter zato tudi morebitnih odpadkov, ki bi se na njih nabirali.

u— Dve mesti ustanove dr. Fr. Košmerca, univ. profesorja v Chicagu namreč ena za gimnazije in drugo za učence tehnične srednje šole je razpisalo ljubljansko mestno poglavarstvo. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa na uradni deski mestnega poglavarstva in na deskah vseh ljubljanskih srednjih šol.

VESELI TEATER

Četrtek ob 15. uri
Sobota ob 15. uri
Nedelja ob pol 11. uri
Nedelja ob pol 15. uri

Na sporedu nov program šte. 15

u— Popoldanske predstave v »Veselim teateru«. Naš novi program št. 15, predvajamo le še v četrtek ob 15. uri in v soboto ob 15. uri ter v nedeljo dopoldne ob pol 11. uri in popoldne ob pol 15. uri. Spored je dolg uro in pol — brez vsake pavze! — Predprijaja vstopnice: v četrtek in soboto od 10. ure neprekinjeno do pol 15. v nedeljo pa od 9. ure dalje.

u— V počastitev spomina pokojnega g. Vuge Rafaela daruje Anton in Minika Zajc za mestne reveže 100 L.

u— V vrtnarskem tečaju Sadjarske in vrtnarske podružnice Ljubljana I odpade predavanje v sredo dne 11. t. m. in se preloži na dan 18. t. m.

u— Samo še pet dni časa imate za ogled umetnostne razstave bratov umetnikov v Obersnelovi galeriji. Dela bratov Vidmarjev si je ogledalo že lepo število ljubiteljev likovne umetnosti, zanimanje med občinstvom pa je čedalje večje. Nandetovi »Patriarhi« in »Prijatelji« in »Služkinje« vzbujajo posebno pozornost, prav tako učinkovite so Dragove pokrajine. Razstavljena dela so višek njegove prizadevanja in plod tihega, a vztrajnega dela zadnjih let. Razstava bo odprta do 15. t. m. vsak dan nepretrgoma od 9. do 16. — Splošno pozornost vzbujajo tudi v izložbi tvrdke Bata v Selenburgovi ulici razstavljena slika Fran. četa Godca »Ples v operi«. Slika je eno najnovejših Godčevih del in zgornjo priložnost njegovih stvariteljskih sposobnosti. Sliki primeren okvir je dobavila tvrdka Obersnel z Gosposvetske ceste.

PRI IZPITU

Profesor: Kaj? Lobanjske kosti ne znate naštet!

Študentka: Ne, gospod profesor. Najbolj me pa jezi to, da imam vse v glavi, in vendar jih ne znam naštet!

Neka vedna mladostnost in blag humor prevajata Davidove prirode in doživljanje, ki so tesno združeni z vsem življenjem fare od prazničnih dni do škofovega prihoda ali do takih v življenju vasi takisto prevečenih in nevsakdanjih dogodkov, kakor so krsni, poroke in pogrebi.

France Kunstelj je prav dobro obvladal Wagnerlov neloški slog in nam dal »Leto Gospodovov« v živem in barvitom jeziku, ki je življenje avstrijske župnije še traneje približal slovenskemu svetu polpreteklega, prav tako idiličnega časa.

Drugi prevajal, ki smo ga dobili v zadnjem času iz nemškega slovstva je zvozdovinski roman Dolores Vieser »Podkrošje gospode«, ki ga je za Slovenščino knjižnico prevajal Janez Pucelj. Roman je vreden prevoda v naš jezik saj se v našo zgodovino in slika življenja ljudstva, ki govori ali je v tistih časih, ko se roman dogaja, govorilo samo našo besedo. »Dor Gurnitzere« kakor se imenuje roman v izvirniku ima za zgodovinsko ozadje turške čase in razvija pred čitateljemvsem pomembno razbirene s pravim pripovednim čutem smiselnost noderbe iz tedanjega časa Pod Krmom, južno od Kleničkega jezera, na pri Gvine sveti in v Celovcu. Glavna imnaka vseh teh zgodst sta Leont Zavorin in lik, ki postane mošt Pod Krmom in preživlja na sonu hude bole nestrane in zunanega življenja in Alenka hči slovenskega kmečkoga kralja živa in nezahvalna noderba dekleta, ki je shila v ponižno noderbovalni ženski ljubezni noderba, v katero je hotel Bog noderbovali noderbovali svojo usmiljenost. Teh dvojce osrednjih oseb noderbovali noderbovali. Okrog njih je razvija noderbovali vrsto drugih, takisto oseb karaktističnih značajev usod in dogodkov noderbovali kdaj na kdaj iz trdnice točke enike v naderbovali dramatičnih vrtnicev in padcev. Vieserova,

S Spodnje Štajerske

Tečaj tikanja in predenja so začeli uvajati zdaj tudi v mariborskem okrožju. Prvi tečaj je v Slovenski Bistrici, kjer ga vodi Greta Smarčnikgova, absolventka tkalske šole pri Gradcu. Tečaj se vrši v hiši krajevnega kmetijskega voditelja Malija, kjer se zbira po 18 deklet. Nadaljni tečaji bodo na Remšniku, v Slovenjem Gradcu, v Vuzenici, Vuhredu, v Selnici ob Dravi, v Sohrnu in v nekaterih drugih krajih Dravske doline.

V Rogasški Slatini so preteklo soboto priredili drugi koncert za zimske pomoč. Vodil ga je g. Utschesanegg. V Rogatu pa je mladina priredila tovariški večer z enodejanko, ljudskimi pesmi in igrami. Dobitek je prav tako šel za zimske pomoč.

Pohorje je spet prost. Poveljnik varnostne policije na Spodnjem Štajerskem je razveljavil svoječasnno zaporo dostopa na Pohorje.

Nesreče, 10-letna hčerka posestnika Alojza Fuchsa v Apačah se je zadušila, ko je pogoltnila kos kruha. Nesreča je zbudila mnogo sočutia s starši. — V Mariboru se je ponesrečila 17-letna tekstilna delavka Elizabeta Lipovnikova, ki je padla na poledeneli cesti in si polomila nogo. — Pri Radgoni se je prevrnil avtobus, v katerem je bilo polno potnikov. Bila na je sreča v nesreči da so ostali vsi potniki nemoškodovani prešli so samo mnogo strahu. Tudi avtobus ni prevel poškodoval.

Z Gorenjskega

Gaulter v Velikovu. Na Korčkem se nadaljuje promatna zborovanja. Preteklo soboto je priselil gaulter in državni namestnik dr. Rainer v okrožno mesto Velikovo in je govoril na zborovanju o budnosti nemških zmajev. V nedeljo je na obiskal Mežico dolino, kjer je prav tako govoril na večjem zborovanju in je odprl dva otroška vrtca.

Za večji dovolj lesa. Celjski dnevnik pravi: Les je v voin ena najvažnejših stvari. Transportna sredstva pa so se zavzelo velikega prometa, ki je zlasti vezan s fronto na vzhodu zelo zmanjšala. Kmetstvo prebivalstvo mora zato s svojim konji in volovsko vprego skrbeti da bi les v celj pravčasno smiselno iz ozadja na kolo. Zato ali k žagam. Tisti vozniki, ki prevažajo les, bodo pri delitvi denarja posebno upoštevani. Razen tega bodo razpisani za vsakšno uspešno prevažanje lesa v tistih krajih, kjer je prevoz najbolj primaven.

Obisk državnega uradnika v Veliki Vodi. Nemški državni uradnik Herman Neef prišel v petek 13. t. m. prvič na več dni v Veliko Vodo. Neef si bo ogledal nekatera zanimivosti na Korčkem in pri tem najhitro tudi na Gorenjsko.

Mani žive, toda ta mora biti dobro hranjena. Po zadnjem štatu živine je stanje na štajerskem in na Korčkem razočaralo. Zadnja leta se 18 odstotkov. Dostojilo se je samo živila, stanje krav, ovčarje in svinčarje. Po tem je stanje na Korčkem in na štajerskem manj zadovoljevalo, zato na polju več mlade, nezrele in v drugih mladih izločeno. Ljudi navdajo, da je treba manj človeka živine kakor prejšnja leta, zato na mora biti vsa dobro negovana.

Okrajna hranilnica v Kranju je odprla svojo glavno poslovalnico v št. Vili ob Savi in to v hiši Karla Bala nasproti župni cerkvi. Podružnica bo pričela v kratkem posloovati.

Kuhinjski tečaj se nadaljuje po raznih avstrijskih kuhinjah. Tako so nedavno imeli tečaj na Veliki Vodi in ga je vodila Tuda Angererova. Kuhinjski tečajniki vodila se je pri skrbnem kroju predmetov o tem, kaj vse se lahko naredi iz krompirja. Kuhinjski tečaj je priredila Angererova tudi v Podvelici.

Pri smrti Antona Canudera, rosnostnikov sin iz Sotce pri Monaržu. Sam si je napravil nove smrti in otkel v hudo nad vajo. Komaj pa se je normal naderlo, je omahnil in padel se mu je otkel zadaj in v trebuhu no vnetje. Fant je zavril na pomoč in je imel še toliko moči, da se mu izdal naderlo iz telesa. Vsihni so ga naderlo omedlelega v smrti in so ga odnali domov, kjer ga je zdravnik za silo obvezal in brzoavil na rožmarin avto. Še tisti večer je bil dožal na Golniku omedlen. Toda zman je bila vsa zdravniška svetlost. Strme naderbovalbe v trebuhu se zahtevale mlado življenje.

šteto raznih načinov odigrati posamezne pasaje in jih je študiral po deset ur zapovrstjo, dokler se ni vzgradil vse izčrpan.

Starši ga kajpak niso nehali svariti, toda deček se je upiral slohni disciplini in ko mu je bilo polnajst let, je bil pobegnil z doma; ni imel s soboj drugega bogastva kakor svoja violina. Z njo je krenil v svet za srečo. V Livornu je nekake večera zaigral vse, kar je imel, samo violina mu je bila ostala. Izbral je še dalje in izbral tudi njo. Napovedal je koncert, a je sedaj ostal brez violine; kolikna zadrega! Bogat francoski trusovec, neki Livran, se je umislil nabrati mladeniča in mu je ponudil krompirjeve groše. Koncert je imel triumfalen uspeh in ko je hotel Paganini vrniti dočalo naderbovali lastniku, je le-ta ganjen dečal: »Ne bi hotel, da bi se še kdo dotikal tvoj žic, ki so jih ubilahi vaši prsti. Moja violina je vaša.« To je bila tista čarobna violina, ki je na njo igral Paganini vse življenje in ki jo je potle v omoraki zapustil svojemu rodnomu mestu; sedaj jo čuvalo pod steklenim zvonom kot svetinjo v mestnem muzeju v Genovi.

IZ ŽIVLJENJA GLASBENIKOV

Paganini

Menda ni v življenju nobenega velikega umetnika laže nati tisti izrednih omenov, ki ustvarjajo ozačje romana in bajke kakor v življenju slovečega violinskega virtuoz in skladatelja Niccolò Paganinija. Sloveči rojak iz Genove je ne le zaradi zaradi svojih osupljivih umetniških darov, marveč tudi zbog čudne mršave postavbe, zaradi nečesa skrivnostnega, s katerim se je rad včas obdal, veljal v očeh svojih sodobnikov za neke vrste čarodaja in čarovnika.

Svojevrsnost, bizarnost čudaštvo je kazal že izza prvih let svojega življenja. Bilo mu je osem let, ko je bil spisal prvo sonato za violino. V enajstem letu ni samo znal vsega, kar so ga mogli naučiti učitelji marveč je že nosil v duši zarodke povsem svojega sna. Učitelje je begala neobčutljivost njihovega učenca, ki se ni nič kaj dosti zmenil za klasične tradicije; iskal je na godih tako čudnih učinkov, da dothmal ni nide drug povzkuhal kaj takega. Imel je veselje s tem, da si je zastavljal kar največje težave in jih reševal; tako je skušal na ne-

Na Jesenicah je bilo sklicano zborovanje učiteljske zveze za okrajna odeska Jesenice in Bohinj. Okrajni vodja Plantel je pozdravil 80 vzgojiteljev in vzgojitelje posebno one iz Solnograda. O razvoju kočevskega jezikovnega otoka in o preselitvi kočevskih Nemcev je predaval jesenjski šolski vodja Tschern, po rodu iz Kočevja.

Na Bledu je bil pred kratkim sklican zbor uradnih vodij narodnosocialistične stranke. Sedlo je prvo zborovanje krajevne skupine in je govoril deželni pragonadnik vodja Druml lgrala je novo ustanovljena goiba bledske standarte.

Novoga župana so dobili pri Sv. Katarini in to v osebi Karla Jeršina s Sapa. Gorenjski tednik pravi da je dosedani župan na lastno željo odložil težko župansko službo.

V Medvodah je bilo prvo javno zborovanje narodno-socialistčne stranke. Govoril je okrajni vodja Kusa. Po zborovanju sta bili dve predstavi zvočnega filma.

Iz Hrvaške

Nemško društvo trgovskih zastopnikov v Zagrebu. Pred dnevi je bilo v hrvaški prestolnici ustanovljeno društvo nemških trgovskih zastopnikov in potnikov.

Najdeno zlato. Pri preiskavi nekaterih židovskih hiš v Sarajevu so našli v kleti zakopane velike množine zlata in srebrih predmetov v vrednosti več milijonov kun.

Preimenovanje ulic v Osijeku. Nemško poslaništvo v Zagrebu je z zadovoljstvom sprejelo sklep osješkega mestnega sveta, po katerem se bo eden najlepših trgov v Osijeku imenoval po Adolfu Hitlerju, spodnji mestni trg pa po Hermanu Göringu.

Enofno blago za obleke. Posebni strokovni odbor je določil enoten tip tkanin, ki bo edino dovoljen za izdelavo blaga za obleke.

Povišana proizvodnja. Hrvaški državno vodstvo je podvzelo ukrepe za kar največje izkoriščanje delovne sposobnosti. Rečunalo, da se bo proizvodnja na vsaki področji zvišala za 50 odstotkov.

Privatni pouk za Nemce. Hrvaški prosvetni minister je izdal dovoljenje, da se smejo nemški otroci, ki živijo v občinah, kjer ni nemških ljudskih šol, privlačiti ali ti in polagati na koncu leta izpite v najbližje nemške ljudske šole.

Potrebo za februar. Mestno načelstvo v Zagrebu sporoča, da se bo v tem mesecu dobilo tri četrtilitrske potreleje na karte. Ustajka mladina na smuških tekah v Italiji. Italijanska liktorska mladina je novabila 12 pripadnikov ustajke mladine do pričetka zimskih smučarskih tekam v dneš od 10 do 17 t. m. v Asiagu. Hrvaški mladina se je vabilu odzvala in odpotovala v Italijo.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 11. febr.: Zaprti (dekoracijska vaba).

Četrtek, 12. febr. ob 14. uri: »Rokovnjač«. Izven. Zelo znižane cene od 1 lir navzdol.

Petek, 12. febr. ob 14. uri: »Bater Andraž«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol.

Jutri, v četrtek, ob 14. uri bodo igrali to zelo znanih cerah od 10 lir navzdol. Govekarjevo dramatično »Rokovnjač«. V tej drami pokaže dramatik usodo rokovnjaškega poglavarja Nandeta in njegove tolpe. Igra obsega osem slik. 1. slika se godi v Kemniku 1. 1810. 2. v koči pri čev. Iharu Bojcu. 3. na Paleževini. 4. pri solniku Gavriču. 5. v krčmi pri Urši. 6. na Ornem erabnu. 7. v kolovski pisarni. 8. na Paleževini. V glavnih vlogah: Gregorin, Cosar, Jan Nakrest, Vi. Skrbnišek, Košta, M. Boltar-Ukmarjeva. Izro je režiral prof. fesor šest. Muzikalne točke je komponiral V. Parina. Muzikalno vodstvo ima prof. Sturm.

OPERA

Sreda, 11. febr. ob 14. uri: Madame Butterfly. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Četrtek, 12. febr.: Zaprti.

Danes, sredo, ob 14. uri bodo peli po znanih cenah od 15 lir navzdol Puccinijevo delo »Madame Butterfly« izven abonmaja. Peli bodo: Heybalova, Franc, Spanova, Janko. Nadale sodelujejo: Sladoljev, Dolinar, Poličeva, Lupša, Gregorin in Skarbar. Dirigent: N. Stritof, režiser: C. Debevec.

Zrebanje nagrad, ki so razpisane v »Gledališčnem koledarčku«, je prenešeno na splošno željo lastnikov koledarčka, ki še niso zbrali vseh podpisov na 15. februar. Kdor se zanima za lepa darila, naj ne zamudi prilike in si še pravčasno nabavi koledarček, ki je narodni pri gledaliških blagah za ceno 12 lir.

Iz Srbije

† Dr. Dušan Peleš. V nedeljo 25. t. m. je umrl v Beogradu v 75. letu starosti bivši minister in nar. poslanik dr. Dušan Peleš. Bil je rodom iz okraja Gline na Hrvaškem. Pravne nauke je dovršil v Pragi 1. 1892., stopil v sodno službo in bil nato od 1896. do 1914. javni beležnik in advokat v Petrinji, 1. 1914. se je pa preselil kot advokat v Zagreb. Od 1906. do 1918. je bil član hrvaškega sabora, izvoljen na listi hrvaško-srbske koalicije in delegat v hrv. madž. saboru v Budimpešti. V zagrebškem veleizdatniškem procesu je bil obtožen, vendar ga je poslanska imuniteta zaščitila pred sodiščem. L. 1918. je bil član začasnega Nar. predstavništva, 1. 1923. pa izvoljen za poslanca. V vladi Stoj. Protića je bil 1. 1920. minister pravde, v vladi Pašićevji 1923-24. pa minister soc. politike.

Silno ostru zima je nastopila z 20. januarjem skoraj po celi Srbiji kakršne ne pomnijo že od leta 1929. Ze jeseni, ko se je sadno drevje bujno razcveto, so ljudje napovedovali zelo hudo zimo, in naposled se je uresničila. Dne 24. januarja smo imeli 25 do 30° pod ničlo. Sava pri Beogradu je zamrznila tudi Donava je pomrzla od Pešte do Bogujeva. Ladja »Tisa« je zamrznila sredi Save.

Zimska pomoč je po poročilu srbskih listov v Beogradu vrgla dolez 10.719.389 dinarjev.

Vrhniški harmonikarji so nastopili

Vrhnika, 8. februarja

Vrhniški harmonikarji so dosegli v nedeljo 1. februarja 1942 na koncertu, ki so ga priredili v Prosvetnem domu, krasen uspeh. Bučen aplavz, ki se je stopnjeval od točke do točke, je bil dokaz, da je bila prireditev na višku. Mojsirsko podajanje skladb in virtuoznost posameznikov je navdušila vse poslušalce, ki so napolnili veliko dvorano do zadnjega kotička.

Takoj v začetku prvega dela sporeda so nastopili mali harmonikarji, ki so z lepim izvajanjem ustvarili prvi kontakt z občinstvom. Sledili so nato solisti. Mali Toni Stanovnik je sijajno odigral dve skladbi. Tudi Agica in Naci sta se prav dobro postavila; slednji posebno z »Vragoljanom«, ki jo je odigral v ostrem tempu. Odlična je bila vsekakor mlada Helena Jeršinovic, ki je mojstrsko odigrala obe komplicirani skladbi. Posebno pozornost je zbuja g. M. Malovrh, ki je lastne skladbe zaigral s tako virtuoznostjo in dinamiko, da je dvorana zahrumela v orkanu navdušenja. Sledil je nastop diatoničnih harmonik s prav dobro izvedbo. Sekstet je nastopil z Venčkoma narodnih, kar je bilo vsekakor najboljša zborovska točka. Po odmoru je nastopil najprej ponovno sekstet, nato mali harmonikarji, ki so odlično izvajali vse tri skladbe, nakar je kot solist nastopil g. I. Nikolet, ki je obe re težki skladbi zaigral tako popolno, da je žel velik aplavz. Tudi pri drugem nastopu je igrala Jeršinovicova odlično in ji je bil poklonjen lep šopek nagelovov: prav tako je g. Malovrh zaigral obe skladbi s prodornim uspehom. Velik aplavz je pozdravil znanega izdelovalca harmonik g. A. Zeleznika, ki je seveda tudi izborni harmonikar. Po nastopu tretja diatoničnih harmonik je sledilo ranjanje po motivih slovenskih ljudskih plesov s sijajnim uspehom.

Glasbeni učitelj g. Gostiša, ki je bil tudi organizator te lepe prireditve, zasluži naše popolno priznanje. Velik uspeh naj mu bo v vzpodbudo, da se bo še bolj vneto udeleževal na polju glasbene umetnosti ter da bomo kmalu slišali še več njegovih skladb.

ecco la chiave della salute
vo vam kljuc zdravja

Togal

CURA INFLUENZA, ZDRAVI HRIPO, NEURALGIE, REUMATISMI, VRLGIJE, REVMAZEM, LOMBAGGINE e rapidi TIRGANJE V LEDNJI in naplo mente ne colma i dolori pomiri bolečine vseh teh bolezni.

Lab. G. MANZONI & C. - Milano - via Veto, 5

legende. Med drugim so pravili, da je umoril svojo ljubico in da je bil štiri leta v ječi; tu mu je ječar potrgal z violine vse žice, izzvenčilo eno. Odtod njegova neprekosljiva spretnost.

Medtem pa je sloves o njegovih nemčnih in zmagovalnih potovanjih prestopil meje Italije. Vsa Evropa si je želela spoznati »južnjaškega čarodaja«, »kralja violine«. V marcu 1828 je imel koncert na Dunaju. Občinstvo mu je priredilo kar izreden sprejem. Ko je izvajal svoje »Caravnicce«, je ljudi v dvorani spreletaval mraz po životu: mnoge ženske so se onesvestile, neki človek je dobil halucinacije in je trdil, da je videl ob strani violinista samega satana, ki je vodil njegov lok in groteskno počil obraz; bil je začudo podoben Paganiniju.

Toda triumf na Dunaju kar obledi, če ga primerjamo z zmagoštvom v Parizu. Legende, ki so se zbirale okrog Paganinijeve osebe: češ da uživa človeško meso, da je umoril svoje ljubice, pobegnil iz ječe so se združevale z odmevi o triumfu med Nemci in so vzbujale v francoski prestolnici prav bogato zanimanje za njegovo osebo.

Takrat mu je bilo 47 let, vendar se je zdel mnogo starejši. Visok, suh, bled kakor mrlič, je imel dolge črne lase, ki so mu padli na

